

Türk Edebiyatında Tiyatro: Cumhuriyet Devri

Müzeyyen BUTTANRI*

Giriş

BU YAZIMIZDA, Cumhuriyet dönemi Türk tiyatrosunun gelişimine dair kısa bir girişin ardından Cumhuriyet devri tiyatro edebiyatı literatürünü ana hatlarıyla değerlendirmeye çalışacağız.

1923'te Cumhuriyet'in ilânıyla başlayan yeni dönemde Türk tiyatrosu, tarihinde ilk defa gelişme imkânlarına kavuştuğu gibi gereken saygınlığı da kazanmıştır. Cumhuriyet döneminde uygarlığın vazgeçilmez gereği olarak görülen tiyatro, siyasî, ekonomik ve fikrî hareketlere bağlı bir gelişim gösterir. 1927'de, Darülbeydi'nin başına getirilen Muhsin Ertuğrul, yerli yazarları yüreklendirmiş, Batı'dan çevrilen çağdaş tiyatro eserlerini Türk toplumuna sunmuş, oyunculuk, sahneleme, dekor kullanımı ve yetiştirmelerine katkıda bulunduğu oyuncularla günümüz Türk tiyatrosunun temellerini atmıştır.

1930'lu yıllarda halkevleri ile önemli bir kültür hareketi başlatılır. Halk kültürünü tanımak ve halkı çağdaşlık yolunda eğitmek amacıyla kurulan halkevlerinin tiyatro kolları Atatürk ilke ve inkılâplarının tanıtılıp benimsetilmesinde önemli bir görev üstlenir. Avrupa tiyatrosunun yakından takibi, aydınlarımız ve yöneticilerimiz tarafından Batılı tiyatronun benimsenmesi, tiyatro binalarının ve topluluklarının kurulması, oyuncuların yetişmesi, yerli oyunların yazılması, gazete ve dergilerde kuramsal yazılara, eleştirilere yer verilip tartışmalar yapılması, devrin önemli tiyatro olaylarındandır. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarındaki oyun yazarları, daha çok tarihimize ve efsanelerimize yönelerek ulusçuluğu aşıl原因an düşünceler üzerinde durmuşlar, toplumsal sorunları, değer yargılarının değişmesini ve ruhsal çelişkileri vermeye çalışmışlardır.¹

* Yard. Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

1 Olcay Öner, "Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Tiyatro", *Çağdaş Türk Edebiyatı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 2001, s. 167.

Ankara'da Musiki ve Temsil Akademisi'nin kurulma kararı (1934), Devlet Konservatuvarı'nın, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin açılması (1936), Ankara Konservatuvarı Yasası (1940), Köy Enstitülerinin açılması (1940)² Türk tiyatrosunun gelişmesini de olumlu yönde etkilemiştir. Osmanlı döneminde diğer sanatlarda olduğu gibi tiyatro sanatı da zenginlik ve modernliğin göstergesi olarak görülüp lüks bir eğlence türü sayılırken Cumhuriyet devrinde medeniyetin vazgeçilmez bir unsuru olarak değerlendirilmiş ve bütün ülkeye yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Cumhuriyetimizin ilk yıllarında sanat eğitiminin çağdaşlaşma yolunda ilk koşul olduğu düşüncesiyle Musiki Muallim Mektebi ve Devlet Konservatuvarı'nın açılması, devletin tiyatro sanatını desteklemesi, Atatürk'ün tiyatro sanatçıları övgü dolu sözlerle onurlandırması,³ Darülbeyazıt'ın, halkevlerinin temsillerini izlemesi, görüşlerini bildirmesi, tiyatro ve müzik sanatlarının öğretileceği bir okul açılmasının sağlanması tiyatro sanatının gelişmesinde önemli rol oynamıştır.

1940'lı yıllarda Devlet Konservatuvarı ilk mezunlarını vermiş, şehir tiyatrolarımız gelişmiş, özel tiyatrolar yurt çapında turnelere çıkmış, çocuk tiyatroları kurulmuş, en önemlisi de tiyatronun ciddi bir sanat dalı olduğu bilincine varılmıştır.

Türk oyun yazarlığı da Cumhuriyet döneminde Batı modelini uygulayan tiyatronun kurumsallaşması ile gelişme göstermiştir. Avrupa tiyatrosundan etkilenen Türk yazarları, yazdıkları oyunlarda öncelikle, Osmanlı toplumundan modern Türk toplumuna geçilirken yaşanan sancılı, geçmişte yaşanan sorunları, toplumdaki yozlaşmayı, ahlâk çöküntüsünü toplumsal boyutuna ağırlık vererek eleştirel bir gözle gündeme getirdiler. Geçiş dönemini konu alan Reşat Nuri Güntekin'in *Yaprak Dökümü* ve Ahmet Kutsi Tecer'in *Köşebaşı*'sı en başarılı olanlarındandır. Bu yazarlara İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Sabahattin Ali, Nahit Sırrı da eklenebilir. Kişilerdeki ruhsal çatışmayı ilk ele alan eserlerden biri Halit Fahri'nin *Sönen Kandiller* adlı eseridir. Vedat Nedim, Nazım Hikmet, Necip Fazıl da eserlerinde aşırı duygulu, bunalımlı kişileri işlemişlerdir. Cumhuriyet'in 10. yılına kadar yazarlarımız Türk ulusunu ve Türk yurdunu sevmeyi amaçlayan oyunlar yanında Türk gücünü, güzel ahlâkını öven ve kaynağını Türk efsaneleri ile masallarından alan oyunlar yazdılar. Faruk Nafiz'in *Akın, Özyurt, Kahraman*; Yaşar Nabi'nin *Mete*; Necip Fazıl'ın *Sabır Taşı, Tohum*; Behçet Kemal'in *Çoban ve Atilla* adlı eserleri gibi. Üretken bir yazar olan Cevat Fehmi Başkut ise toplumsal eleştiri alanında önemli eserler vermiştir. Hüseyin Suat, Faruk Nafiz, Hüseyin Rahmi, Yakup Kadri, Cevdet Kudret de bu yıllarda eser veren diğer sanatçılarımızdandır.

2 Sevda Şener, *Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Tiyatrosu*, Ankara: İş Bankası Yayınları, 1975.

3 Utkan Kocatürk, *Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri*, Ankara: Edebiyat Yayınevi, 1971, s. 145.

1940-1960 yılları arası Türk tiyatrosunun hali ve geleceği açısından ümit vadeden yıllardır.⁴ Bu yıllarda ülkedeki değişim, hayatla iç içe bir sanat olan tiyatromuzu da yakından ilgilendirir.

1949'da Devlet Tiyatro ve Operası Yasası yürürlüğe girer ve genel müdürlüğüne Muhsin Ertuğrul getirilir. Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Trabzon ve Diyarbakır gibi kentlerde perdelerini açan Devlet Tiyatroları turneler düzenleyerek Türkiye'nin her yanında izleyiciye ulaşır hale gelir. İstanbul Şehir Tiyatroları çeşitli semtlerde 5 sahneye sahip olur. Küçük Tiyatro açılır, çocuk tiyatroları çalışmalarına başlar.

1950'lerde çok partili döneme geçildiğinde devlet yönetimine ilişkin siyasal sorunlar da tiyatro sahnesinde gündeme getirilir. Bu dönemde Aziz Nesin ve Haldun Taner gibi bazı yazarlar yeni biçim denemelerine girerler. Ahmet Kutsi Tecer'in geleneksel Türk tiyatrosunun göstermeci anlatımını kullanarak yazdığı *Köşebaşı* oyunundan sonra, 1950'lerde ve 1960'ların başlarında göstermeci anlatımı kullanma ve tiyatrodaki açık biçim anlayışını benimseme yolunda oyun denemeleri Haldun Taner tarafından yapılır. Turgut Özakman, Aziz Nesin, Selahattin Batu, Nazım Kurşunlu gibi sanatçılar da bu dönemde eser vermişlerdir.

1960-1980 yılları arası, tiyatro hayatımız bakımından daha hareketli yıllardır. Eskiye göre daha özgür ortamlarda etkinlikler sürerken, özel tiyatroların sayıları da hızla artmıştır. Etkinliklerini 1960'lardan bu yana sürdüren özel topluluklar arasında Kent Oyuncuları, Ankara Sanat Tiyatrosu, Dormen Tiyatrosu ve Dostlar Tiyatrosu sayılabilir. Oyunculuk ve sahneleme açısından Batı modelini izleyen ödenekli ve özel tiyatrolar yanında, ortaoyunu ve tuluat tiyatrosunun oyunculuk tarzını sürdüren özel topluluklar da vardır. Yine bu yıllarda amatör tiyatro toplulukları kurulur. 1958'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde bir tiyatro enstitüsü kurulur. Dünya ve Türk tiyatrosunu incelemek, tiyatro tarihimizi ve eserlerimizi yurt içi ve yurt dışında tanıtmak için inceleme ve çalışmalar yapmak, tiyatro kültürüne sahip mezunlar yetiştirmek, genç yazarlara tiyatro eseri yazma tekniğini öğretmek Enstitü'nün en önemli amaçlarından olmuştur. 1961'de kapatılan Enstitü, 1964'te dört yıllık eğitim veren bir tiyatro kürsüsüne dönüşür.

Yönetmenler artık daha başarılıdır. Adından söz ettiren oyuncular yetişmeye başlar. Devlet Tiyatroları birkaç ilde daha şube açarken özel tiyatroların Anadolu turneleri, tiyatro sanatının yaygınlık kazanmasında önemli rol oynamıştır. Bu dönemde akademik düzeyde tiyatro eğitimi yapılması, tiyatro sanatı konusunda bilimsel araştırmaların çoğalması, tiyatro eleştirilerinin gelişmesi, tiyatro adamlarının tiyatro sorunlarını tartıştıkları tiyatro kongrelerinin düzenlenmesi bu sanatın sorunlarının çözülmesinde önemli adımlardır. Bütün bu çalışmalara rağmen Türk tiyatrosunun bazı sorunları yine de halledilememiştir.

4 Sevda Şener, *Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Tiyatrosu*.

Mesela bölge tiyatroları henüz yaşama geçirilememiştir. 1971'de Devlet Tiyatrosu kuruluş kanununda yapılan bir değişiklikle Devlet Tiyatrosu genel müdü-rüne ülkenin gerekli gördüğü yerlerde tiyatro kurma yetkisi verilir ama 1965'te açılan birkaç Devlet Tiyatrosu ödeneksizlik yüzünden kapanır. Tiyatro üzerinde bazı baskılar, denetlemeler devam eder. Bu yıllar aynı zamanda ulusal ve yö-resel renklerin kullanıldığı, eleştirel yorumların yapılmaya başlandığı yıllardır. 1970'lerin ortalarında pek çok özel tiyatro kapanır, yeni açılanların bir bölümü de başarılı olamaz.

1960'lar Türk tiyatro edebiyatı için de parlak bir dönem olur. Oyun yazarları bu dönemde toplumsal sorunları cesurca tartışmaya açmış ve başarılı örnek-ler sunmuşlardır. Haldun Taner, 1964'te Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatrosu tarafından sahnelenen *Keşanlı Ali Destanı*'yla geleneksel Türk tiyatrosunun belirleyici özelliklerini, toplumsal siyasal bir içerikle birleştiren yeni bir yerli epik müzikalin yaratıcısı olur.

1960'ların sonlarına doğru siyasî içerikli belgesel oyunlar yazılır. Sermet Ça-ğan gibi bazı yazarlar, Brecht'in epik tiyatro yönteminden etkilenirler. *Ayak Ba-cak Fabrikası* (1964) bu yolda yazılmış bir eserdir.

Oyun yazarlarının sayısında büyük bir artışın gözlemlendiği bu dönemde oyunların konuları da çeşitlenmiştir. Oktay Rıfat, Melih Cevdet, Nazım Kurşun-lu, Refik Erduran, Turgut Özakman, Nezihe Meriç gibi yazarlar bireyden hare-ketle topluma yönelirler. Meselâ Oktay Rıfat'ın *Kadınlar Arasında*; Melih Cev-det'in *İçerdekiler* ve *Mikado'nun Çöpleri*, Haldun Taner'in *Fazilet Eczanesi*, *Hu-zur Çıkmazı*, Nazım Kurşunlu'nun *Branda Bezi*, *Merdiven*, *Çığ*, *Dumanlı'da Te-laki Var* gibi oyunları bireyden hareketle toplumsal çarpıklıkları işler. Pek çok alanda bir bilinçlenme aşamasının yaşandığı bu dönemde tiyatro, işçi ve köylü kesiminin sorunlarına da eğilir. Orta sınıftan ailelerin yaşadığı toplumsal ve ekonomik sorunlar, köy ve gecekondu ortamı, yaşama ve giyinme biçimi ve dil özellikleriyle sahneye getirilir. Necati Cumalı, *Mine* adlı oyununda kadını mal gibi kullanan ve bunu doğal bir davranış sayan çevrenin yaşamını eleştirir. Yi-ne Çetin Altan, *Çemberler* adlı oyununda aile içindeki çözümleri, sebep-so-nuç ilişkisi içinde ele alır. Refik Erduran *Cengiz Hanın Bisikleti*'nde eski yaşam biçiminden kurtulmaya çalışan bir erkeğin tutumuyla Batılılaşmanın yanlış anlaşıldığını savunur. Turgut Özakman, *Güneşte On Kişi*, *Ocak*, *Komşularımız* oyunları ile ferdin aşağılık duygusunu toplumsal şartlar açısından inceler. Yine bu dönemde konularını Osmanlı tarihinden, halk kahramanlarının hayatlarınd-an ve mitolojiden alan oyunlar yazılır. Turan Oflazoğlu, Orhan Asena, Güngör Dilmen, Necati Cumalı bu alanda eserler verirler.

1970'lerde pek çok topluluk politik tiyatro üstünde durmuştur. Ülkede ya-şanan toplumsal, siyasal çalkantılardan tiyatro da olumsuz olarak etkilenmiş-tir. Bir taraftan yerli ve yabancı siyasal-belgesel oyunlar sergilenirken, diğer ta-

raftan geleneksel Türk tiyatrosunun özelliklerine dayalı müzikli oyunlar, kaba-re oyunları ve epik oyunlar yazılır. Geleneksel Türk tiyatrosunun anlatım biçimlerini kullanan Turgut Özakman, Oktay Arayıcı ve epik türde yazdığı toplumcu gerçekçi oyunlarıyla Vasıf Öngören dönemin önemli yazarlarındandır. Vasıf Öngören, *Asiye Nasıl Kurtulur?* adlı oyunu ile büyük ün kazanır. Yine bu dönemde Hidayet Sayın, konusunu köy yaşamından seçtiği *Pembe Kadın* ve *Topuzlu* oyunları ile adından söz ettirir. Oyun yazarlığında büyük bir atılım görülen bu dönemde yeni bir yazar kuşağı da yetişmiştir. Güngör Dilmen, Melih Cevdet Anday, Orhan Asena, Adalet Ağaoğlu, Başar Sabuncu, Necati Cumalı, Recep Bilginer, Tuncer Cücenöğlü, Cahit Atay, Turan Oflazoğlu, Çetin Altan, Refik Erduran, Ülker Köksal, Nezihe Araz, Nazım Kurşunlu gibi yazarlar başlıca eserlerini bu dönemde vermişlerdir.

Rıfat Ilgaz'ın *Hababam Sınıfı* oyunu gibi eğitim sistemimizi eleştiren oyunlarla Recep Bilginer'in *Ben Devletim* oyununda olduğu gibi yönetici-vatandaş ilişkilerini eleştiren oyunlar yanında evrensel konulara yönelen oyunlar da yazılır. Aziz Nesin'in *Bir Şey Yap Met*, *Hadi Öldürsene Canikom* bu tarz oyunlardandır. Yine aile sorunları (Sabahattin Kudret Aksal, *Bir Odada Üç Ayna*), ağa-köylü ilişkisi (Cahit Atay, *Pusuda*; Fakir Baykurt, *Yılanların Öcü*), köy kadınının sorunları (Hidayet Sayın, *Pembe Kadın*; Cahit Atay, *Sultan Gelin*, Necati Cumalı; *Nalınlar*, Güngör Dilmen; *Kurban*), kan davası (Ali Yürük, *Çatallı Köy*), dinde tutuculuk (Hidayet Sayın, *Topuzlu*, Bekir Büyükarkın, *Keçiler*), insanlık sorunları (Başar Sabuncu; *Kargalar*) bu dönem oyunlarının başlıca konularını içerir. 1970 sonrası yazılan oyunlar arasında 12 Mart ve Türkiye dışındaki olayları işleyen eserler de vardır.

1980 sonrasında tiyatro alanında kongreler düzenlenmekte, açık oturumlar, söyleşiler, festivaller, yarışmalar yapılmakta, bolca ödüller verilmekte ise de tiyatromuzda kayda değer büyük gelişmeler olmamıştır. Son yıllarda tiyatromuz bir durgunluk dönemine girmiştir. Sanatçılarımız, gittikçe daha karmaşık hale gelen toplumsal olayları yorumlamada isteksiz davranırken, insanın dramını ele alan eserlere yönelmektedirler. Bilgisi, görgüsü ve beğenisi iyice artan seyirciyi tatmin etmeyen sahne tekniğimiz, izleyicisinin beğenisini karşılamakta zorlanır görünmektedir. Düzeyli güldürüler, müzikli oyunlar yanında eğlendirmeyi çok aşağı seviyede tutan ve hoşça vakit geçirmeyi amaçlayan topluluklar türemiştir. Yönetimi elinde bulunduran iktidara yaranmak için onların isteklerine uygun, içeriği oldukça boş, biçimleri tutarsız oyunlar da yazılmakta ve oynanmaktadır.

Oyun yazarlarımız son yıllarda eski hikâyeleri, masalları, Osmanlı tarihinden değişik olayları ve kahramanları, ünlü adamların hayat hikâyelerini oyunlarına konu yaparken hâlihazırdaki bireyin kendi iç dünyasına doğru yaptığı yolculukla da paralellik kurarak geçmişle hâlihazır yorumlamaya çalışmışlar-

dır. Tiyatro edebiyatımızda bir önceki dönemlerde görülen coşkunsuluk bu yıllarda yoktur. Daha önceki yıllardaki başarılı oyun yazarlarının son yıllarda başka türlerde eserlere yönelmiş oldukları görülmektedir. Sahnelenme sırasında oyunlarına yeterince titizlik gösterilmediği ya da oyunlarını sergileme fırsatı bulamadıkları için bazı yazarlarımız da yazmaktan vazgeçmişlerdir.

Bu dönemde usta yazarlarımızdan Melih Cevdet, Turgut Özakman, Adalet Ağaoğlu, Tuncer Cücenoglu, Ülker Köksal, Dinçer Sümer, Bilgesu Erenus, Ergun Sav oyun yazarlığından vazgeçmeyenlerdendir. 12 Eylül sonrası yazarlarımız güncel olaylardan uzaklaşıp tarihî konulara yönelmişlerdir. Orhan Asena, Turan Oflazoglu, Nezihe Araz, Turgut Özakman, Yılmaz Karakoyunlu, Hayati Çorbacioğlu gibi yazarlar, Osmanlı İmparatorluğu'nun şaşaalı yıllarını sahne- de canlandırmışlardır.

Günümüzde tiyatro yazarlığı müstakil bir meslek haline gelmiştir. Yazarlar artık dünya tiyatrosunu tanıyarak, tiyatro okullarında okuyarak ve zengin bir tiyatro birikiminden yararlanarak eserlerini vermektedirler.⁵ Kitap olarak artık sadece oyunlar değil, tiyatro hakkında çeşitli araştırma, deneme ve hatıraların yayımlandığı günümüzde, tiyatro yazarlarımız üzerinde de çalışmalar yapılmaktadır.

Özetlersek tiyatro tarihimiz açısından Cumhuriyet döneminin çok verimli ve başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Zira Türk sahne sanatları, ancak bu dönemde deneme durumundan kurtularak kendini bulmuş, yaratma seviyesine ulaşmış, devrin şartlarına ayak uydurarak ve onu yakından takip ederek ona ayna tutmuştur. Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren oyun yazarlarımızın, roman ve öykü yazarlarıyla aynı konuları işledikleri dikkat çekmektedir. Tanzimat'tan sonra aydınlarımızın ihmal ettiği geleneksel Türk tiyatrosu, artık aydınlarımızın araştırma alanına girmiştir. Bu yıllarda başlatılan ve halkımızın kültürel değerleri üzerinde yapılan çalışmalarda geleneksel gösteri sanatları üzerinde elde edilen veriler bir hayli kabarıktır. Üniversitelerimizde açılan tiyatro, Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri ile konservatuar öğrencileri tarafından hazırlanan bitirme ödevleri, gençlerimize tiyatromuz üzerinde düşünme, araştırma fırsatı vermektedir. Yüksek lisans ve doktora seviyesindeki akademik çalışmaların son yıllarda sayıca çokluğu dikkat çekicidir. Artık kaynakları araştırma, inceleme ve değerlendirme çalışmalarına ağırlık verilmekte, tiyatro alanında dünyaca tanınmış yazarların tiyatro eserleri, teknik kitaplar, ansiklopedik özellikteki alan kitapları üst üste Türkçeye çevrilmektedir. Dergi, hatta gazete sayfalarında yayınlanan pek çok makale ve eleştiri ile tiyatro edebiyatımız oldukça canlanmıştır. Devlet ve şehir tiyatrolarının sayıca çoğalması, buralarda yayınlanan tiyatro dergileri, tiyatro adamları ve tiyatro eserleri üzerine yapılan inceleme çalış-

⁵ İnci Enginün, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, 5. baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2004, s. 235.

maları oldukça göz doldurucudur. Tiyatro bölümlerinden mezun yüzlerce insanımız, oyuncu, yönetmen, yazar, eleştirmen, dramaturg gibi alanla ilgili çeşitli görevlerde çalışmaktadır. Tiyatro biletlerindeki ucuzluk, yazarlarımızın ödüllendirilerek onurlandırılması ve onları eser yazmaya istekli hale getirmesi, belediyelerimizin kültür faaliyetleri arasına tiyatronun da katılması, geleneksel seyirlik sanatlarımıza son yıllarda gösterilen yoğun ilgi, pek çok okulda yılsonlarında yapılan tiyatro gösterileri ile amatör toplulukların faaliyetleri neticesinde bugün pek çok yörede tiyatro halka indirilmiştir. Hem eğlendirerek hoşça vakit geçirten hem de içerdiği düşüncelerle halkı aydınlatan ve onu bilinçlendiren tiyatromuz, millî hayattan evrensele ulaşma yolunda önemli mesafeler kat etmiştir.

Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatro Edebiyatı Literatürü

Yakın zamanlara kadar bizde tiyatromuz ile ilgili kuramsal kitaplar yoktur. Zehra İpşiroğlu'nun "Bundan on, on beş yıl önce tiyatro üzerine deneme, inceleme ve eleştiri yazılarının Türkiye'de kitap olarak yayınlanması düşünülemezdi bile. Son yıllarda Mitos, Boyut başta olmak üzere çeşitli yayınevlerinin girişimiyle hem tiyatro üzerine kuramsal kitaplar hem de oyunlar yayınlanmaya başladı." sözleri, 1998'de yayınladığı *2000'li Yıllara Doğru Tiyatro* adlı kitabının önsözünden alınmıştır. Bu sözler, Türkiye'de tiyatromuz üzerine çıkan kuramsal kitapların çok yakın bir geçmişe sahip olduğunu göstermektedir. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında tiyatro edebiyatı ile ilgili yazılmış ciddi kitaplara da pek rastlanmaz. Kaynak kitapların başında zikredilmesi gereken tiyatro tarihi alanındaki ilk eserler, 1930'lu yıllarda Refik Ahmet Sevensil tarafından kaleme alınmıştır. Yazarın tiyatro tarihi ile ilgili eserleri Cumhuriyet öncesi Türk tiyatrosu üzerinedir fakat bir eserinde Cumhuriyet döneminin tiyatro olaylarına da yer verir. Aşağıda Cumhuriyet dönemi tiyatro edebiyatımızı konu alan başlıca eserler kısaca tanıtılmıştır.

Yakın Çağlarda Türk Tiyatrosu⁶

Tiyatro tarihimiz açısından kendinden sonra yazılacak pek çok kitaba kaynaklık edecek olan bu eser, Cumhuriyetimizin 10. yıl dönümü dolayısıyla kaleme alınmış olup bu alanda yeni harflerle basılmış ilk eserdir. İki ciltlik eserin birinci cildi, Cumhuriyet'ten önceki dönemlere ayrılmıştır. İkinci cildin son sayfalarında Cumhuriyet dönemi tiyatro çalışmalarından bahsedilir. Eserin içindeki alt başlıklar şöyledir: İstanbul'da Şehir Tiyatrosu Kurmak Teşebbüsü, Şehir Tiyatrosu Nihayet Kuruluyor, Darülbeydi'de Son Vaziyet, İstanbul Şehir

6 Refik Ahmet Sevensil, *Yakın Çağlarda Türk Tiyatrosu*, İstanbul: Kanaat Kitabevi, 1934.

Tiyatrosu Sahnesi, Tiyatromuzda Oynanan Eserler, Tiyatro Muharrirleri Ne Kazanırlar, İstanbul Şehir Tiyatrosunun Bütçesi, Kadro, Behzat'ın Jübilesi, Tiyatro Mektebi, Hususi Tiyatro Heyetleri, Anadolu'da Verilen Temsiller, Anadolu'daki Tiyatro Binaları, Gazi ve Tiyatro, Halkevleri Temsil Şubeleri, Tiyatro Neşriyatı, Yabancılar Ne Diyorlar.

İstanbul'da Tiyatro⁷

Yazarların çeşitli tiyatro olayları ve tiyatro kişileriyle ilgili kişisel görüşlerinin yer aldığı eser iki bölümden meydana gelmiştir. Birinci bölümde yazarlar İstanbul'daki tiyatroları tanıtır. İkinci bölümde 23 sanatçı ile belirli sorular çerçevesinde yapılan röportajlar yer alır. Fakat bu röportajlardaki sorular tiyatro tarihi açısından pek kayda değer değildir. Ayrıca yazarların biyografileri de eksiktir. Eserdeki başlıklar şöyledir: İstanbul'da Tiyatro Seyircisi; İstanbul, İstanbullu ve Tiyatro; İstanbul Belediyeleri Şehir Tiyatroları Bünyesi ve Tiyatro Sanatçısı, Küçük Sahne, Kral Öldü Yaşasın Kral, Küçük Sahnede Bir Yeni Anlayış, Haldun Dormen Tiyatrosu, Karaca Tiyatrosu; Müzikli, Danslı Tiyatrolar.

Eser tam bir tiyatro tarihi olmamakla beraber, içerdiği belgelerin tiyatro tarihimiz açısından önemli olduğunu belirtmek gerekir.⁸

Perde Arkası⁹

Bir tiyatro eleştirmeni olan Burhan Arpad, bu eserinde pek çok tiyatro olayının iç yüzünü sohbet havası içinde aydınlatmaktadır. Okuyucusunu perde arkasının büyüğü ile tanıştıran yazar, yıllar boyu dedikodu halinde dolaşan kimi olaylara açıklık getirmektedir. Eserde konu başlıkları şöyledir: Şehzadebaşı Direklerarası Şark Tiyatrosu (Beyoğlu'ndaki değil), Ertuğrul Tiyatrosu, Komik-i Şehir Hasan Efendi, Allı Morlu Kartelalardan Renk Renk Neon Işıklarına, İlk Rolü Bugün de Ezberinde 50 Yıllık Aktör, İstanbul Coline Moore'u Yine Alkış Topluyor, Kundağı Kuliste Açılan Operet Yıldızı, Rol Uğruna Başında Sandalye Parçalatan Aktör, Varını Yoğunu Cibali Baba'ya Borçlu Komedyen, Büyük Sanatkâr Naşit ve İzinde Giden Kızı, Hiç Kimsenin Olmayan Araziyi Aşmaya Çalışanlar, Şark Tiyatrosu Büfesinden Day Stüdyosu Sahipliğine, Yüz Yıllık Ayyar'la Delikanlı Üvey Baba, Bir "Taş Parçası" nı Baş tacı Yapan Sanatkâr, Hatıralar Galerisi.

Yazılara örnek olması için "Rol Uğruna Başında Sandalye Parçalatan Aktör" yazısında anlatılanlar kısaca şöyle özetlenebilir: Burada söz konusu aktör, Galip Arcan'dır. 1924'ün 25 Ramazanında Ferah Tiyatrosu'nda sahnelenen Vedat Nedim Beyin "İşsizler" piyesinde savaş zengini patron rolünü oynayan Arcan, kendisinden rol gereği iş isteyen eski arkadaşına yüksek perdeden bakar. Eski

7 Turgut Akter ve V. Özbek, *İstanbul'da Tiyatro*, 1959.

8 Baha Dürder, "Tiyatro Betikleri", *Türk Dili*, Tiyatro Özel Sayısı, Temmuz 1966, sy. 178, s. 690.

9 Burhan Arpad, *Perde Arkası*, İstanbul: Yeditepe Yayınları, 1959.

arkadaşı (Muhsin Ertuğrul) da rol gereği öfkeyle sandalyeyi kaptığı gibi onun kafasında parçalar. Parçalanan sandalye daha evvel testere ile değişik yerlerinden kesilip hazırlanacakken unutulur. Galip Arcan ayıldığında doktor yarasını sarmak için kafasındaki saçlarını kesmektedir.

Eserin sonunda yer alan resimlerde pek çok tiyatro sanatçısının oyunlarından görüntüler vardır.

Şehir Tiyatrosunun Elli Yılı¹⁰

İstanbul Şehir Tiyatrosu'nun kuruluşunun 50. yılı kutlamaları sırasında çıkarılan bu eser, bu kurumun ilk günlerinden başlayarak elli yıllık döneminde yaşananlar ile ilgili yazarın görüşlerinin anlatıldığı, belgelerden yoksun bir eserdir.

Tiyatro Terimleri Sözlüğü¹¹

Eser, Türk tiyatro edebiyatı alanındaki bir boşluğu doldurmak üzere TDK tarafından yazarlarına sipariş edilmiştir. Yabancı dilde yazılmış tiyatro sözcüklerini taradıktan sonra yerli tiyatro sözcüklerini toplayan ve hazırladıkları ilk taslakları çoğaltıp yurdun tanınmış tiyatro öğretmen, uzman, yönetmen ve teknisyenlerine dağıtan yazarlar, onlardan gelen eleştiriler doğrultusunda eserlerini hazırladıklarını ifade etmektedirler. Eserde 1415 terim bulunmaktadır. Eserin sonunda Almanca, Fransızca, İngilizce tiyatro terimleri alfabetik sırayla verilmiştir.

Türk Dili Tiyatro Özel Sayısı¹²

Dergilerimizin pek çoğu değişik edebî türlerde (şiir, roman, hikâye vb.) özel sayılar çıkardığı halde (*Hece*, *Türk Yurdu* vb.), *Türk Dili* dergisi dışında tiyatro özel sayısı çıkaran dergimize rastlamadık. Kısa Oyunlar için de bir özel sayı çıkaran *Türk Dili* dergisinin bu sayısında yerli ve yabancı pek çok yazarın tiyatro hakkında yazıları, eleştirileri vardır. Cumhuriyet dönemi Türk yazarlarından Mustafa Nihat Özön, Nureddin Sevin, Metin And, Burhan Arpad, Baha Dürder, Muhsin Ertuğrul, Selim Nüzhet Gerçek, M. Kemal Küçük, İsmail Galip Arcan, İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Nurullah Ataç, Ahmet Kutsi Tecer, Sait Faik Abasıyanık, Lütfi Ay, Haldun Taner, Sabahattin Kudret Aksal, Turgut Özakman'ın birer makalesi yer almaktadır. Bu sayıda yabancı yazarların Batı'daki değişik tiyatro olayları, yazar ve eserleri hakkında eleştiri ve görüşleri de bulunmaktadır.

10 Halit Fahri Ozansoy, *Şehir Tiyatrosunun Elli Yılı, Darülbeydi Eski Günlerinde*, İstanbul, 1964.

11 Haldun Taner, Metin And ve Özdemir Nutku (haz.), *Tiyatro Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1966, 151 s.

12 Türk Dili, *Tiyatro Özel Sayısı*, Temmuz 1966, sy. 178.

Türk Tiyatrosu Ansiklopedisi¹³

Bu kitapta Türk tiyatrosu ile ilgisi bulunan yerli ve yabancı yazarların ve çevirmenlerin basılı ya da sadece sahnelenmiş oyunları gösterilmiş, ayrıca edebiyat tarihimizin köşe başı eserleri, gelmiş geçmiş özel ve resmî tiyatro kurumları, amatör kuruluşlar, tiyatro ile ilgili teknik kitaplar, dergiler, tiyatro binaları, tiyatro ile ilgili araç gereç ve terimlerin açıklaması; tiyatro tarihimizin devirler içinde gelişimi ve bu gelişimi etkileyen olaylar verilmiştir. Alfabetik sıra ile düzenlenen bu ansiklopediye giren yazıları mutlaka bir belgede gördükten sonra işlediklerini ifade eden yazarlar, eserin 1963'e kadarki olayları alabilecek şekilde tasarladıklarını, ancak basımı ile ilgili karşılaştıkları bazı zorluklardan dolayı maddeleri 1965 sonuna kadar getirmek zorunda kaldıklarını ve bu yüzden eserde bazı aksaklıklar olduğunu belirtirler. Kitabın sonuna, oynanan ve basılan piyeslerin yer aldığı bir liste eklenmiştir. Yazarlar bu eserin tiyatro ile ilgili her konuda bilgi edinmek isteyen kişilere ışık tutacağını ifade ederler.

Çağdaş Türk Tiyatrosuna Toplu Bakış (1923-1967)¹⁴

Kitap, 45 yıllık Cumhuriyet tiyatromuzun ele aldığı sorunları, önemli eserleri izleyerek toplu şekilde gözden geçiren ve bu eserlerdeki tiplerin genel insan kavramı içinde belirmesine imkân vermek isteyen bir çalışmadır. Akı, tiyatro eserindeki temlerin ve insanın en önemli öge olduğuna işaret eder. Çünkü ona göre tiyatro eserinin içyapısını oluşturan duygular, düşünceler, davranışlar, olaylar çıkarılırsa geriye dil, üslup ve sahneyle ilgili teknik kalır ki, bunlar da içyapıyı sunan bir araç olduğundan ikinci planda yer alırlar. Yazar eserlerin içyapısı üzerinde dururken yeri geldikçe devrin sosyal ve kültürel hareketleriyle bağlantılar da kurar. Eserin girişinde Tanzimat'tan başlayarak 1923'e kadar geçen tiyatro hayatımızı genel hatlarıyla özetledikten sonra 1923-1959 yıllarının tiyatro olaylarını ele alır. Bu birinci bölüm şu alt başlıklar altında incelenir: 1. Epik ve idealist görüş, 2. Topluma yönelen çaba, 3. Spiritüalist ve psikolojik kanat, 4. Sanatçı ve tiyatro üzerine. İkinci bölüm 1960-1967 yılları arasına kapsar. Bu bölüm şu alt başlıklarından oluşur: 1. Köy gerçekleri, 2. Büyük şehirden çizgiler, 3. Aile ve Kadın, 4. Sosyal taşlama, 5. Değerler üzerine, 6. İnsan, 7. Sanatçı ve eleştirici.

Yazar eserin sonunda iki bibliyografya verir. Birinci bibliyografya 1923-1959 yılları arasında çıkan eserleri gösterir. Eserler, yazarların adlarına göre alfabetik sırayla verilmiştir. İkinci bibliyografya 1960-1967 yıllarını kapsayan eserler bibliyografyası olup eserler yine yazarların adlarına göre alfabetik olarak dizilmiştir.

13 M. Nihat Özön ve Baha Dürder, *Türk Tiyatrosu Ansiklopedisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1967, 490 s.

14 Niyazi Akı, *Çağdaş Türk Tiyatrosuna Toplu Bakış (1923-1967)*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1968, 132 s.

Çağdaş Türk Tiyatrosunda Ahlâk Ekonomi Kültür Sorunları (1923-1970)¹⁵

“Sanat, içinden doğduğu toplumu yansıtır. (...) Tiyatro sanatı, yöneldiği toplumla ortak değerlerde birleşmek zorunda olan bir sanattır. (...) Günümüzdeki toplum-tiyatro ilişkisini incelersek, tiyatro yazarlarımızın toplum gerçekleri ve sorunları karşısındaki tutumlarının ne olduğunu, hangi değerleri benimseyip, hangilerini eleştirdiklerini saptayabiliriz”¹⁶ diyen Şener, bu eserinde tiyatro-toplum ilişkileri üzerinde durur. Çalışmada incelenen, tiyatronun sadece edebiyat birimi, yazılı metni ve metin içeriğinin bir bölümü olup, bu bölüm toplumdaki ahlâk, ekonomi ve kültür sorunları olarak sınırlandırılmıştır. Yazar eserinde, 47 yıllık bir dönemde (1923-1970) yazılan tiyatro eserlerimizde bu sorunlara nasıl yer verildiğini araştırmak amacını güder. Eser, dört bölümden oluşur. Birinci bölüm, töre, âdet ve ahlâk değerleri sorunları olup bu bölüm şu alt başlıklardan meydana gelmiştir: 1. Batılılaşma ve değer yargılarının değişmesi, 2. Maddesel değerlerin öncelik kazanması, 3. Geleneksel değerlerin baskısı, 4. Değerlerin karmaşıklığı. İkinci bölüm, ekonomi sorunları başlığını taşır. Bu bölüm de şu alt başlıklarından oluşur: 1. Vurgun ve sömürü, 2. Yoksulluk, güvensizlik, 3. Köy ekonomi sorunları. Üçüncü bölüm kültür sorunlarını ele alır. Bu bölümde de 1. Bilinçsizlik, 2. Sorumsuzluk, 3. Yabancılaşma konuları üzerinde durulur. Dördüncü bölüm toplum ülküleri başlığını taşır. Bu bölümde 1. Ulusçuluk, halkçılık, devrimcilik, 2. Çağdaş insanlık değerleri adlı alt başlıklar vardır. Yazar, her başlığa dâhil olabilecek eserler üzerinde tek tek durmaktadır.

Cumhuriyet Dönemi Türkiye Tiyatro Bibliyografyası¹⁷

Kültür Müsteşarlığı Cumhuriyet’in 50. Yıldönümü Yayınları arasında çıkan bu eser, Cumhuriyet’in ilk 50 yılında yayınlanan tiyatro eserlerini birtakım eksiklere rağmen topluca veren önemli bir bibliyografyadır. Eser daha önce 1961 yılında basılan Behiye Abacıoğlu ve Semahat Turan’ın *Tiyatro Bibliyografyası (1928-1959)* ile 1967’de Türkân Poyraz ve Nurnisa Tuğrul’un birlikte Milli Kütüphane yayınları arasında çıkardıkları *Tiyatro Bibliyografyası (1859-1928)* gibi eserlerin yeni bir devamı ve tamamlayıcısıdır. Bu eserle aynı zamanda 1959-1973 yılları arasındaki 14 yıllık bir boşluk da doldurulmuştur. Çalışma, 1923-1973 yılına kadar geçen sürede Türkiye’de kitap olarak basılmış tiyatro eserlerinin künyelerini kapsamaktadır. Cumhuriyet döneminde oynandığı saptanmış fakat basılmamış eserlerin de listesi bir çizelge olarak hazırlanmış ve bibliyografyanın sonuna eklenmiştir. Böylece tiyatro alanında, adı geçen dönemde verilmiş eserlerin hepsini bir bütün olarak bir arada bulma imkânı sağlanmıştır.

15 Sevda Şener, *Çağdaş Türk Tiyatrosunda Ahlâk Ekonomi Kültür Sorunları (1923-1970)*, Ankara: A.Ü. DTCF Yayınları, 1971.

16 Sevda Şener, *a.g.e.*, s. 7-11.

17 Ahmet Borçaklı ve Gülter Koçer, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Tiyatro Bibliyografyası*, Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1973.

Eser şu bölümlerden oluşmuştur: 1. Tiyatro sanatı ile ilgili eserler (Adı geçen eserlerin künyeleri her konu içinde yazar adına, yazarı tespit edilemeyenler ise kitap adına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.), 2. Oyunlar (Bu bölümde başta Türkçe oyunlar 's. 53-239' olmak üzere diğer milletlerin tiyatro edebiyatından çevrilmiş oyunlara yer verilmiştir.), 3. Opera livreleri ve opera ile ilgili eserler (Bütün eserler bir arada alfabetik olarak verilmiş), 4. Program notu niteliğinde olan eserler (Tiyatrolarımızda oynanan oyunlara ait programlarla, sahne sanatları konusunu kapsayan program ve program notu niteliğindeki basılı doküman bu bölümde toplanmıştır.), 5. Dizinler (yazar adları dizini, eser adları dizini).

50 Yıllık Türk Tiyatrosu¹⁸

Cumhuriyet dönemi Türk tiyatrosu üzerine en geniş çalışmalara imza atan araştırmacı Metin And'dır. Türk tiyatro tarihi üzerinde ayrıntılı araştırma yapmış olan yazarın 4 cilt olarak tasarladığı *Türk Tiyatrosu*'nun dördüncü cildi olan bu kitabın basımı, Cumhuriyet'in 50. yılına tesadüf etmiş olup 1923-1973 yıllarını kapsar. Yazarın bir vakanüvis titizliği ile çalıştığını söylediği eser resimlidir. Kitap: "Cumhuriyet'te Sahne ve Tiyatroculuk (Seyirci ve Tiyatro Anlayışı, Oyunculuk ve Oyuncular, Tiyatro Toplulukları, Tiyatro Binaları, Tiyatro Yönetimi, Sahne Düzeni), Cumhuriyet'te Dramatik Edebiyat (Oyun Yazarlığı ve Yazarlar, Etkiler, Kişiler ve Çevre, Dil, Konu, Tür), Evrelere Göre Dramatik Edebiyatımızdan Örnekler (Yenileyenler, Yineleyenler '1923-1940', Yazar Arıyor '1940-1950', İlk Kıvımlar '1950-1960', Olgunluk Yılları '1960-1970') başlıklarına ayrılmıştır. Eserin sonunda alfabetik sıraya göre "Oynanmış Oyunlar Dizini" verilmiştir.

Türk Tiyatrosunun Evreleri¹⁹

Bu eser, Metin And'ın 4 ciltlik Türk tiyatrosu tarihinin bir özettir.²⁰ "Türk Tiyatrosuna Genel Bir Bakış" adlı bir giriş yapıldıktan sonra eser dört bölüme ayrılmıştır. Bölümler, Geleneksel Türk Tiyatrosu, Tanzimat ve İstibdat Tiyatrosu (1839-1908), Meşrutiyet Tiyatrosu (1908-1923) ve Cumhuriyet Tiyatrosu başlıklarını taşır. Eserin 365.-549. sayfaları Cumhuriyet tiyatrosuna ayrılmıştır. Eser, Türk tiyatrosunu bir bütün olarak göstermesi bakımından önemlidir.

Dünya Tiyatrosu Tarihi²¹

İki ciltten oluşan eserin birinci cildi Batı tiyatrosunun kaynağından başlar. Antik Yunan, Roma tiyatrosundan sonra Orta Çağda Hıristiyanlık ve İslâm dün-

18 Metin And, *50 Yıllık Türk Tiyatrosu*, İstanbul: İş Bankası Yayınları, 1973.

19 Metin And, *Türk Tiyatrosunun Evreleri*, Ankara: Turhan Kitabevi, 1983.

20 Metin And, *Türk Tiyatrosunun Evreleri*, Önsöz.

21 Özdemir Nutku, *Dünya Tiyatrosu Tarihi I*, İstanbul: Mitoş Boyut Yayınları, 2000; a.mlf., *Dünya Tiyatrosu Tarihi II*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1985.

yasında tiyatro faaliyetleri, Rönesans dönemi Batı ülkelerinde ve Lâtin Amerika'da tiyatro çalışmaları konu edilir. Çalışmada Avrupa ülkelerinde ve Osmanlı'da tiyatro yaşamı XIX. yüzyıla kadar getirilir. Modern tiyatro ile ilgili bir giriş yapılır. İkinci ciltte XX. yüzyıl dünya ve Türk tiyatrosu hakkında bilgi verilir. Eserin 286.-396. sayfaları, Cumhuriyet dönemi Türk tiyatrosuna ayrılmıştır. Bu bölümde 1970'e kadar süren tiyatro faaliyetleri incelenir. Yazar ayrıca yeni bir bölüm açarak "1970'den Bu Yana Türk Tiyatrosu" başlığı altında Türk tiyatrosunu 1980'li yıllara kadar getirmiştir.

Muhsin Ertuğrul²²

Kitabının iç kapağında "Görüşleriyle, Uygulamalarıyla Bir Tiyatro Adamı Olarak Muhsin Ertuğrul" alt başlığı verilen eserde yazar, tiyatromuza 1910-1979 arası görüş ve uygulamalarıyla egemen olan Muhsin Ertuğrul'u tiyatroculuğu açısından değerlendirir. Ancak daha önce onun Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e uzanan yaşam öyküsünü tiyatromuzun önemli olayları ile kronolojik olarak tanıtır. Bu eser, Türk tiyatro edebiyatımızda mevcut pek çok biyografi eserlerinden bizce en önemlisidir. Yazar eserin sonunda Muhsin Ertuğrul'un 1913-1979 yılları arasında çıkan makalelerinin künyelerini de vermektedir.

Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi²³

Eser, Türkiye'de açılan konservatuarların tiyatro bölümlerinde de okutulacak tiyatro kuramları derslerinin konularını içeren bir kaynak olup, Cumhuriyet dönemi tiyatro edebiyatının bu alanda mevcut birkaç eserinden biridir. Eser, Antik Yunan'dan günümüze kadar tiyatro konusunda ileri sürülen görüşleri ve akım haline gelmiş düşünceleri tanıtmaktadır. Yazar bu düşünceleri aktarıken çağının tiyatro hareketine ve doğduğu kültür ve sanat ortamına dayanır. Tiyatro kuramları ve akımlar, tarih sırasına göre verilirken bir önceki dönemlerin görüşleriyle de karşılaştırılmıştır. Günümüz Türk tiyatrosunun hangi etkiler altında kaldığını görmemiz açısından da faydalı olan bu eser, tiyatro sanatına ilgi duyanlar ve bu alanda eğitim-öğretim yapanlar için oldukça önemlidir. Eser şu bölümlerden oluşmaktadır: Antik Yunan'da Tiyatro Düşüncesi, Roma'da Tiyatro Düşüncesi, Ortaçağ'da Suçlamalar, Rönesans'ta Tiyatronun Savunulması, Klasik Akım, On Sekizinci Yüzyılda Yeni Yorumlar, Romantik Akım, Gerçekçi Akım, Karşı Gerçekçi Eğilimler, Yirminci Yüzyılın Öncü Akımları, Siyasal Amaçlı Tiyatro Düşüncesi, Absürd Tiyatro (Uyumsuzluk Tiyatrosu), Çağdaş Tiyatro Düşüncesi.

²² Efdal Sevinçli, *Muhsin Ertuğrul*, İstanbul: Arba Yayınları, 1990.

²³ Sevdâ Şener, *Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1991.

Gerçeklerin Düşleri (Tiyatro Düşünceleri)²⁴

Doğumunun 100. yıldönümü nedeniyle çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu ve geliştiricisi olan Muhsin Ertuğrul'un anısına çıkarılmış bir diğer kitaptır. Muhsin Ertuğrul'un tiyatro düşüncesini yansıtan yazılarından yapılmış seçmelerden meydana gelen bu eserde Muhsin Ertuğrul'un yazıları belli konu başlıkları altında toplanmıştır. Her bölümdeki yazılar, kendi aralarında gerektiğinde kronolojik, gerektiğinde de temalarına göre sıralanmıştır. Her bölümün başında Muhsin Ertuğrul'un o alandaki katkıları ya da düşünce ve tutumuyla ilgili bir genel giriş yazısı konulmuştur. Eserin sonunda verilen kaynaklar bölümünde, Muhsin Ertuğrul'un tüm yazılarının kronolojik dökümü yapılmıştır. Ayrıca Muhsin Ertuğrul'un çevirdiği ya da Türkçeye uyarladığı oyunların listesi de verilmiştir. Oldukça hacimli olan bu kitabın sonunda eserde adı geçen kişilerin kısa özgeçmişleri de yer almaktadır.

Tiyatro Adamları Sözlüğü²⁵

Türkiye'de tiyatro literatürünün genel alanı göz önünde bulundurularak hazırlanan eserde tiyatro tarihimizde önemli oyun yazarları, drama kuramcıları, tiyatro bilimcileri, tiyatro yönetmenleri, sahne tasarımcıları ve tiyatro mimarları yer almıştır. Türkçe olarak yayınlanmış ya da oynanmış eserlere de işaret edilmiştir.

Tiyatro Oyunları Sözlüğü²⁶

Aziz Çalışlar'ın iki ciltten oluşan bu eserinin birinci cildi dünya tiyatrosu, ikinci cildi Türk tiyatrosu alanına giren oyunları kapsar. Alanında Türkiye'de ilk sözlük olma özelliğini taşıyan bu eser, hem Türk tiyatrosunun hem de dünya tiyatrosunun dramaturjik bilgilerini toplu halde bir bütün olarak sunmaktadır. Bir oyun kılavuzu özelliğini taşıyan sözlük, tiyatro edebiyatı ve uygulamaları ile ilgili herkesin önemli bir başvuru kitabıdır. Birinci cilde alınan eserler için dünya tiyatro tarihi ve dramaturji dağarcığının dönüm noktaları olması, tiyatro pratiği içindeki güncelliğini koruması, Türkiye tiyatrosu yaşamında yer alması kıstas kabul edilmiştir. 319 sayfalık sözlükte oyun adlarında Türkiye'deki tiyatro yazınına ve pratiğine uyulmuştur. Türk oyunlarının ele alındığı ikinci ciltte 174 yerli oyun, 73 Türk yazar bulunmaktadır.

Eleştirmen Gözüyle Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu Eleştiri Seçkisi²⁷

Eser, Cumhuriyet'in ilk 60 yılında tiyatro eleştirmenlerinin değişik tiyatro eserleri üzerinde yaptığı eleştirileri bir araya getirmektedir. Eser iki ciltten

24 Muhsin Ertuğrul, *Gerçeklerin Düşleri (Tiyatro Düşünceleri)*, Özdemir Nutku (düz.), İstanbul: Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı, 1993.

25 Aziz Çalışlar, *Tiyatro Adamları Sözlüğü*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1993, 313 s.

26 Aziz Çalışlar, *Tiyatro Oyunları Sözlüğü (Türk Tiyatrosu)*, 2 cilt, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1994.

27 Tiyatro Eleştirmenler Birliği, 2 cilt, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1994.

oluşmakta olup, birinci cilt 1923-1960, ikinci cilt 1960-1990 yılları arasında yayınlanmış tiyatro eleştirilerini kapsar. Her iki cildin girişinde de Türkiye Tiyatro Eleştirmenleri Birliği Başkanı Zeynep Oral'ın "Sunu" başlıklı bir sayfalık yazısından sonra Esen Çamurdan'ın tiyatro eleştirisi üzerine yazısı bulunmaktadır. Birinci ciltte 1923-1930, 1930-1940, 1940-1960 yılları arasında yapılan eleştiriler sırayla verilmiş, her bölümün başlığında bu yıllara ait eleştiriler değişik yazarlar tarafından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme birinci ve üçüncü bölümde Efdal Sevinçli, ikinci bölümde Özdemir Nutku tarafından yapılmıştır.

İkinci cilt 1960-1990 yıllarını kapsar. Bu bölümdeki eleştiriler 1960-1990 başlığı altında verilmiş, değerlendirme Zehra İpşiroğlu tarafından yapılmıştır. İpşiroğlu'nun yazısı, "60 Sonrası Tiyatro Eleştirisinin Düşündürdükleri" başlığını taşımaktadır. Her iki eserin de sonunda eleştirmen ve oyun/konu dizini bulunmaktadır.

Tiyatro Ansiklopedisi²⁸

Eser, ülkemizde dünya tiyatrosu bağlamında yazılan ilk kaynak olması bakımından önemlidir. Hem bir drama hem de tiyatro ansiklopedisi özelliği taşır. Kavram ve terimleri açıklaması bakımından sözlük özelliği de göstermektedir. Ülke tiyatroları, tiyatro tarihi dönemleri, tiyatro akımları, tiyatro türleri, tiyatro öğeleri, tiyatro tekniği, tiyatro toplulukları, tiyatro adamları, oyun yazarları, oyun türleri, oyun öğeleri ve oyunlar eserin içeriği olup, Türk tiyatrosu ile ilgili maddeler bizce azdır. Eser, fotoğraflarla belgesel bir nitelik de kazanmıştır.

Cumhuriyet Döneminde Adana'da Batı Tarzı Tiyatro Yaşamı (1923-1990)²⁹

Cumhuriyet'imizin 75. yılına armağan edilen eser, İstanbul dışında bir kentteki tiyatro yaşamından bahsetmektedir. Bu alanda yazılan ilk eserlerden biri olup, Cumhuriyet döneminde İstanbul ve Ankara dışındaki Anadolu kentlerindeki tiyatro yaşamına örnek olması bakımından önemlidir. Adana'daki tiyatro olayları ile pek çok Anadolu kentindeki tiyatro olayları arasında büyük benzerlikler olduğu görülmüştür. Meselâ tiyatro salonları bir dönem belediye nikâh salonuna dönüştürülmüş, açılması düşünülen devlet tiyatroları sürünce mede kalmıştır.

Yazar, eserin birinci bölümünde Adana'nın tarihsel birikimi, sosyo-ekonomik yapısı ve nüfus gelişimi ile ilgili bilgiler vermiştir. İkinci bölüm, Cumhuriyet döneminde Adana'da Batı tarzı tiyatro yaşamını konu edinir. Bu bölüm şu alt başlıkları taşır: A. Cumhuriyet Öncesine Kısa Bir Bakış, B. 1923-50 Dönemi

²⁸ Aziz Çalışlar, *Tiyatro Ansiklopedisi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1995.

²⁹ Nurhan Tekerek, *Cumhuriyet Döneminde Adana'da Batı Tarzı Tiyatro Yaşamı (1923-1990)*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1997.

(Tuluat Tiyatroları, Gençler Temsil Mahfeli ve Adana Halkevi Temsil Şubesi, Turne Tiyatroları, 1923-1950 Döneminde Tiyatro Seyircisi), C. 1050-1960 Dönemi (Şehir Tiyatrosu Kurulması İçin İlk Baskılar, Adana Belediyesi Şehir Tiyatrosu '1958-65', Turne Tiyatroları, Seyirci), D. 1960-1970 Dönemi (İlk Amatör Girişimler, Ziyapaşa Oda Tiyatrosu'nun Trajik Öyküsü, Dost Oyuncular, Devlet Tiyatrosu Turneleriyle İlk Uygulamaya Dönüş '1965-66, 1966-67', Bir Başka Konuk: İstanbul Şehir Tiyatrosu '1969-70', Turne Toplulukları, Seyirci), E. 1970-80 Dönemi (Tiyatro Enflasyonu, Adana Belediyesi Ziyapaşa Tiyatrosu '1974-77', Yeni Bir Fetret Devri '1975-76', Ziyapaşa Tiyatrosuyla Bir Sezon Daha ve Adana Halk Tiyatrosu, Bir Paylaşım Savaşı ve Sonuç: Nikah Salonuna Dönüştürülen Tiyatro Salonu, Devlet Tiyatrosu Turneleri, Diğer Turne Toplulukları, Seyirci), F. 1980-90 Dönemi (Kısa Soluklu Bir Şehir Tiyatrosu Denemesi '1981-84', İlk Özel Tiyatro Denemesi: Çağdaş Sanat Merkezi, Diğer Topluluklar, Adana Devlet Tiyatrosu, Ç. Ü. Güzel Sanatlar Bölümünde Tiyatro, Seyirci), G. Ve Bugün... Eser resimli olup pek çok belgeyi içermektedir.

Altmışında Bir Taze (1936-1996)³⁰

Eser, 60 yıllık hayatında acı-tatlı pek çok olayın yaşandığı Devlet Tiyatroları'nın bir anlamda tarihçesini vermek üzere belgeler de kullanılarak kaleme alınmıştır. Yazar bu eserini, Devlet Tiyatrosu'nun yaşayan yönünün eksikliğini bir ölçüde gidermek için kaleme aldığını söyler. Eser resimli ve beş cilttir.

I. Cilt dört bölümden oluşur: Müzik Muallim Mektebi 1924-1940, Ankara Devlet Konservatuarı 1940-1941, Devlet Konservatuarı Tatbikat Sahnesi 1941-1947, Geçiş Dönemi 1947-1949.

II. cilt, Neden Devlet Tiyatrosu, Devlet Desteginden Önce, Devlet Destekli İlk Dönem, İkinci Sezon: 1950-1951, Üçüncü Sezon: 1951-1952, Üçüncü Yılın Olayları, Dördüncü Sezona Girerken, Dördüncü Sezon: 1952-1953, "Ramak Kaldı" Olayı, Beşinci Sezon: 1953-1954, Beş Yılın Değerlendirilmesi, Muhsin Ertuğrul Dönüyor, Altıncı Sezon: 1954-1955, Altıncı Sezonda Olaylar, Yedinci Sezon: 1955-1956, Sekizinci Sezon: 1956-1957, Konya Nire-Strasbourg Nire, Dokuzuncu Sezon: 1957-1958, Anne Frank, Muhsin Ertuğrul Olayı, Cüneyt Gökçer Dönemi Başlıyor, Onuncu Yıl, Devlet Tiyatrosunda Oynanan Oyunlar-İlk On Yıl, Yönetmenler, Devlet Tiyatrosu Sanatçıları başlıklarını taşır.

III. ciltteki alt başlıklar da şöyledir: Yeni On Yıllara Doğru Dekor-Kostüm, Vatan Cephesi, Konservatuar-Tiyatro İşbirliği, Güzel Artiste Hasret, On Birinci Sezon, On İkinci Sezon 1960-1961, Edebî Kurul, 25 Yıl Geride Kaldı, Konumuz Hamlet, Saim Alpago Olayı, 1962-1963 Dönemi, On Beşinci Yıl, Bölge Tiyatroları Yasası, 1964-1965 Sezonu, Yaşlı Hanım Olayı, Sınav, 17. Yıl-1965-1966 Sezonu, Nazım Hikmet-Semiha Berksoy Aşkı, Devlet Tiyatrolarında Grev, 1966-1967 Se-

³⁰ Fikret Tartan, *Altmışında Bir Taze*, 5 cilt, Ankara Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları, 1997.

zonu-18. Yıl, 19. Yıl-1867-1968 Sezonu, Tiyatro ve Opera Ayrılıyor, Eleştirmenler Kapışıyor, 1968-1969 Sezonu-20. Yıl, Sabri Esat Siyavuşgil, Devlet Tiyatrosunda Oynanan Oyunlar, Çocuk Oyunları, Yönetmenler, Devlet Tiyatrosu Sanatçıları.

IV. cilt ise 1969-1972 Dönemi, Ulusal Türk Tiyatrosu, Karagöz, Meddah, Orta Oyunu, Türk Tiyatrosunun Kuruluş Tarihi, Tiyatroda Işık, Önemli Olaylar, Tiyatro Eleştirmenleri Toplantısı, Şiir Tiyatrosu, Yeni Sezonlar: 1972-1975, Cumhuriyet'in 50. Yılı, İsmet İnönü'nün Ölümü, Don Kişot, Kapanan Tiyatrolar, Tiyatro Enstitüsü, Yeni Sezonlara Doğru, Mim Tiyatrosu, Çocuk Tiyatrosu, Tiyatro Müzesi, Muhsin Ertuğrul'un Ölümü, Ergin Orbey Dönemi, Carl Ebert'in Ölümü, Eylül 1980-Haziran 1985 Dönemi, Turgut Özakman'ın Dönemi başlıklarını taşır.

V. cilt "Perde Açılmadan" adını taşır. Eser, halen İzmir Devlet Tiyatrosu'nda yönetmen olan, Devlet Tiyatroları'nda uzun yıllar hizmet vermiş, pek çok oyun sergilemiş Fikret Tartan'ın anılarından oluşmaktadır. Her oyun öncesi perde açılmadan yaşananları içtenlikle anlatan yazarın bu eseri, tiyatro oyunlarının ne zor şartlarda sahnelendiğini göstermektedir. Eserin önsözünde "Ne uykusuz geceler, ne yoksunluklar yığılmıştır üst-üste... Ne tekrarlar, sürçmeler, acı tatlı anlar yaşanmıştır, ne bitmez gibi gelen çalışmalar yapılmış, ne çatışmalar olmuştur... Ama bütün bunlar 'Perde açılmadan' olmuştur... Artık ziller çalmaktadır. Sahne ışıklarını hazırlamanın zamanıdır. Kondüvit yavaşça seslenir mikrofon odasında: 'Perde...'"³¹ Tiyatro sanatını tanımak, sahneye çıkıncaya kadar çekilen sıkıntıları, harcanan emeği bilmek açısından tiyatro severlerin okuması gereken bir eserdir.

Türk Tiyatrosunda Komedyanın Evrimi³²

Sokullu, bir tiyatro türü olan komedinin çağlar boyu gelişimini anlattığı eserinin 251.-358. sayfalarını çağdaş Türk komedyasına ayırmıştır. Bu bölümde Cumhuriyet dönemi komedileriyle önceki dönem komedileri arasında benzerlik olduğuna işaret eden yazar, bu dönemin komedyasını Reşat Nuri'nin *Hülleci*, Osman Kaygısız'ın *Üfürükçü*, Cemal Nadir Güler'in *Yüz Karası* adlı eserleriyle başlatır. Haldun Taner'e kadar Türk yazarlarının komedi tarzı oyunlarından örnekler sunarak onlar hakkında değerlendirmelerde bulunur.

Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Tiyatrosu³³

Eser, "Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunun gelişimini, 75 yıllık tiyatro etkinlikleri, tiyatro toplulukları, oyun yazarlığı konularını, kapsayacak biçimde göstermek, bunu yaparken toplumsal olayların tiyatro sanatını nasıl etkilediği-

31 Fikret Tartan, *a.g.e.*, s. 5.

32 Sevinç Sokullu, *Türk Tiyatrosunda Komedyanın Evrimi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1997

33 Sevda Şener, *Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Tiyatrosu*.

ne dikkat çekmek amacıyla yazılmıştır".³⁴ Resimlidir. Birkaç bölümde Metin And'dan yararlandığına işaret eden yazar, girişte Cumhuriyet Öncesi Kültür ve Sanat Ortamı hakkında bilgi verdikten sonra Cumhuriyet Türkiye'sinde tiyatroya geçer. Cumhuriyet devri Türk tiyatrosunu And gibi devirlere ayıran ve bu devirleri adlandıran Şener'in eseri şu bölümlerden oluşur: 1923-1940 Dönemi: Güven Ortamında Üretim, 1940-1960: Umutlu Yıllar, 1960-1980 Dönemi: Tiyatromuz Gelişiyor, 1980-1998 Dönemi: Bol Hareketli Az Bereketli Yıllar, Yirmi Birinci Yüzyılın Eşiğinde Tiyatromuz: Bu son bölümde tiyatromuzun sorunları, tiyatro politikası, ulusallık, evrensellik tartışması, geleneksel halk tiyatromuzdan yararlanma, tiyatronun işlevi, devlet-tiyatro ilişkisi, yerel yönetimler ve tiyatro, bölge tiyatroları, tiyatroya uygulanan baskılar, yasaklamalar, salon sorunu, özel tiyatrolara destek sağlanması, sponsor, örgütlenme, çocuk tiyatrosu, okul tiyatrosu, oyun yazarlığı, tiyatro eğitimi konularına da değinmiştir.

Cumhuriyetin 75. Yılında Türk Tiyatrosu³⁵

Bu kitap, Cumhuriyet'imizin 75. yıl dönümü dolayısıyla İstanbul Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü tarafından AKM'de 26-27-28 Ekim 1998 günlerinde düzenlenmiş olan paneldeki konuşma ve bildirilerden hazırlanmıştır. Panel'e katılanlar Cumhuriyet'imizin 75. yılında Türk Tiyatrosu'nun günümüzde ve gelecekteki konumuna yönelik birer değerlendirme yapmışlardır. Nesrin Kazankaya'nın önsözüyle basılan 192 sayfalık eserde oturuma katılanlar ve konuşmaları üç başlık altında toplanmıştır. Birinci bölüm, Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Tiyatrosunun Değerlendirilmesi adını taşıyor. Burada Atila Sav, Özdemir Nutku, Dikmen G. Uçarer, Ayşegül Yüksel, Sevda Şener'in konuşmalarına yer verilmiştir. İkinci bölüm Yorum ve Yorumcular adını taşıyor. Bu bölümde de Yücel Erten, Kenan Işık, Nurhan Karadağ, Işıl Kasapoğlu'nun konuşmalarına yer verilmiştir. Üçüncü bölüm, Tiyatroda Alternatif Arayışlar adını taşıyor. Bu bölümde Aysın Candan, Kerem Kurdoğlu, Şahika Tekand, Mustafa Avkıran, Müge Gürman, Nihal Koldaş'ın konuşmaları bulunmaktadır. Her bölümün sonunda soru ve yanıtlar başlığı altında oturum sonlarında konuşmacılara sorulan sorular ve konuşmacıların bunlara verdiği cevaplar bir araya getirilmiştir.

Atatürk ve Cumhuriyet Tiyatrosu³⁶

Cumhuriyet'in 75. yılı armağanı olarak yayınlanan eser, yazarın Atatürk sevgisinden hareketle yazılmıştır. "Böyle bir deha bin yılda bir gelir, onu da Tanrı ne yazık ki Türklere nasip etti" diyen İngiliz Başbakanı Lloyd George'un

³⁴ Sevda Şener, *a.g.e.*, s. 9.

³⁵ İstanbul Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü (Paneli Düzenleyen), *Cumhuriyetin 75. Yılında Türk Tiyatrosu*, İstanbul: Mito Boyut Yayınları, 1999.

³⁶ Özdemir Nutku, *Atatürk ve Cumhuriyet Tiyatrosu*, Ankara: Özgür Yayınları, 1999..

sözlerindeki hayıflanmanın yazarı çok etkilediğini ve onu daha iyi tanımak için yüzlerce şiir, inceleme, belge taradığını ve kaynaklara dayanarak Atatürk'ün dev yapıtı *Söylev*'i 1973'te sahneye çıkardığını söyler. "Onun duyguları ve düşünceleri, Türk devletinin bağımsızlığında ve yeni Türkiye'nin devrimlerinde Türk hümanizması ile belirlenir. (...) Cumhuriyet ilkelerini yalnız kuramsal aşamada bırakmamıştır; bunları gerçekleştirmede hızlı, sağlıklı ve kesin bir yol izleyerek Türk milletinin, yani bizim var oluşumuzun nedeni olmuştur." diyen Nutku,³⁷ bu eserde Atatürk döneminin tiyatro olaylarını, yazarın kendi *Söylev* adlı oyununu ve tiyatro sanatçıları tanıtır. Eserde konu başlıkları şöyledir: Atatürk ve Türk Hümanizması, Atatürk'ü Anlamak, Atatürk ve Sanat, Cumhuriyet'in Kuruluşuyla Tiyatroda Atılan İlk Adımlar, *Söylev*'in Sahne Üzerinde Yorumu, Cumhuriyet Tiyatrosuna Genel Bakış, Cumhuriyet'in İlk Disiplinli Özel Tiyatro Yasası, Tiyatromuzun Bugünkü Durumuna Genel Bir Bakış, Kadın ve Sanat, Köhne Anlayış'ın Kurbanı: Afife Jale, Cumhuriyet'in İlk Aktrisi: Bedia Muhahit başlıklarını taşımaktadır.

Nutku, "Cumhuriyet Tiyatrosu'na Genel Bir Bakış" adını taşıyan bölümde (s. 71-151) kısaca bu dönemin tiyatrosunu değerlendirdikten sonra "Darülbeydi'den Şehir Tiyatrolarına" başlığı altında Darülbeydi'nin kuruluşundan itibaren 1996'ya kadar geçirdiği dönemleri yıllara ayırarak özetler. Daha sonra Devlet Tiyatroları, kuruluş aşamasından 1998'e kadar dönemlere ayrılarak anlatılır. Bundan sonraki bölümler: Devlet Opera ve Balesi, Bakırköy Belediye Tiyatrosu, İzmir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu, Sözsüz Oyun, Çocuk Tiyatrosu, Kamyon Tiyatro, Özel Tiyatrolar, Oyun Yazarlığı (Bu bölümde Cumhuriyet'in ilk yıllarından başlayarak 1993 yılına kadar tiyatro yazarlarımız kronolojik bir sırayla kısaca tanıtılmış ve eserlerinin isimleri yayın yıllarıyla verilmiştir.), Tiyatro Eğitimi, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı adlarını taşımaktadır.

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı³⁸

İnci Enginün'ün bu eserinin ikinci ünitesi tiyatroya ayrılmıştır. Cumhuriyet dönemini bir bütün olarak ele alan yazar, diğer tiyatro tarihî yazarlarından farklı olarak bu dönemin tiyatro edebiyatını oyunlar ve yazarlar olarak iki bölümde incelemiştir. Birinci bölüm, Ana Çizgileriyle Oyunlar olup şu konuları kapsar: a. Köy oyunları, b. Aile Dramları-Kadın, c. Politik hiciv, ç. Tarihî oyunlar: A. Destanlar ve efsanelerin yorumlanması, B. Osmanlı tarihi, C. Millî Mücadele dönemi, Ç. Başka ülkelerin tarihleri, D. İnsanın yalnızlığı ve gücünü sorgulayan felsefi oyunlar, E. Kasaba ve büyük şehirlerin kenar mahallelerini ele alan oyunlar, F. Almanya'ya giden işçiler.

³⁷ *A.g.e.*, s. 8.

³⁸ İnci Enginün, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, 6. baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2005, s. 137-236.

İkinci bölüm, “Oyun Yazarları” adını taşır. Bu bölümde Cumhuriyet’in ilk yıllarından itibaren tiyatro türünde eserler veren yazarların hayatı ve bütün tiyatro eserleri üzerinde kısaca durulmuş, örnekler verilmiştir.

Cumhuriyet dönemi Türk tiyatro literatürümüzün -eksikleriyle de olsa- belli başlı kaynak eserlerini kısaca tanıttıktan sonra bu alanda yazılmış diğer eserler, yapılan tezler, çalışmamızın bundan sonraki bölümünde verilmiştir. Cumhuriyet döneminde tiyatro edebiyatı ile ilgili yayınlardan seçilerek hazırlanan bu bibliyografya, alfabetik sırayla kitaplar, tezler, makaleler başlıkları altında sunulmuştur.

Seçilmiş Bibliyografya

A. Kitaplar

- Ahmet, Cemal, *Aradığımız Tiyatro*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1998.
- Akçura, Gökhan (haz.), *Kırkıncı Sanat Yılında Engin Cezzar Kitabı*, 1. baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996.
- Akı, Niyazi, *Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Tiyatro Eserleri*, İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.
- Altınok, Yaman, *Seçilmiş Yerli Oyunlar Kılavuzu*, Ankara: Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, 1995.
- And, Metin, *100 Soruda Türk Tiyatrosu Tarihi*, İstanbul: Gerçek Yayınları, 1970.
- And, Metin, *Ataç Tiyatroda: Ataç'ın Tiyatro Eleştirileri ve Yazıları Üzerine İnceleme*, İstanbul: Kent Yayınları, 1963.
- And, Metin, *Başlangıcından 1983'e Türk Tiyatro Tarihi*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2004.
- And, Metin, *Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu*, Türkiye İş Bankası, 1983.
- And, Metin, *Tiyatro Kılavuzu*, İstanbul: Milliyet Yayınları, 1973.
- And, Metin, *Türk Tiyatro Tarihi*, 2. baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, 1994.
- Anday, Melih Cevdet, *Gelişen Komedya*, İstanbul: Gün Basımevi, 1965.
- Arıkan, Yılmaz, *Uygulamalı Tiyatro Eğitimi: Kuramlar, Kavramlar, Yazarlar*, İstanbul: Arıkan Yayınları, 2001.
- Baltacıoğlu, İsmail Hakkı, *Tiyatro*, İstanbul: Sebat Basımevi, 1941.
- Bele, Tansu, *Ülkemin Bütün Çocuklarına: Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları*, İstanbul: Esin Yayınevi, 2004.
- Candan, Aysin, *Yirminci Yüzyılda Öncü Tiyatro*, İstanbul: Bilgi Üniversitesi, 2003.
- Cemal, Ahmet, *Aradığımız Tiyatro: Tiyatro-Sanat ve Düşünce Üzerine Yazılar*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1998.
- Çalışlar, Aziz, *Çağdaş Tiyatro*, İstanbul: Kitapçılık Limitet Ortaklığı Yayınları, 1966.
- Çamurdan, Esen, *Çağdaş Tiyatro ve Dramaturgi*, 1. baskı, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1996.
- Çapan, Cevat, *Değişen Tiyatro*, 3. baskı, İstanbul: Metis Yayınları, 1992.
- Er, Ayten, *Oyun Çözümlemesinde İlk Adım*, Ankara: Ürün Yayınları, 1998.
- Erkek, Hasan, *Oyun İçinde Anlatı: Tiyatro/İnceleme*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.

- Ertuğrul, Muhsin, *İnsan ve Tiyatro Üzerine Gördüklerim*, İstanbul: Yankı Yayınları, 1975.
- Fuad, Memet, *Tiyatro Tarihi*, İstanbul: Varlık Yayınları, 1970.
- Göktaş, Erbil, *Vasıf Öngören'in Tiyatro Dünyası*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2004.
- Gönen, Mübeccel, *Çocuk Eğitiminde Drama: Yöntem ve Uygulamalar*, 3. baskı, İstanbul: Epsilon Yayıncılık Hiz. Tic. San., 2000.
- Gruda, Yılmaz, *Şu Bizim Tiyatromuz*, İstanbul: Koza Yayınları, 1976.
- Gürün, Dikmen, *Tiyatro Yazıları (1980'den-2000'e)*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2000.
- İpşiroğlu, Zehra, *2000'li Yıllara Doğru Tiyatro*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1998.
- İpşiroğlu, Zehra, *Tiyatroda Alımlama Boyutları ve Çeşitlemeleri*, İstanbul: Papirüs Yayınevi, 2004.
- İpşiroğlu, Zehra, *Tiyatroda Devrim*, 3. baskı, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2000.
- İpşiroğlu, Zehra, *Tiyatroda Düşünsellik*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1995.
- İpşiroğlu, Zehra, *Uyumsuz Tiyatroda Gerçekçilik*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1996.
- İpşiroğlu, Zehra, *Tiyatroda Yeni Arayışlar*, İstanbul: Düzlem Yayınları, 2000.
- Kolektif, *Cumhuriyetin 75. Yılında Türk Tiyatrosunun Değerlendirilmesi (1998: İstanbul)*, Paneli düzenleyen İstanbul Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü, 1. baskı, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1999.
- Konur, Tahsin *Devlet-Tiyatro İlişkisi*, Ankara: Dost Kitabevi, 2001.
- Köksal, Ülker, *Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 1, 2, 3*, İstanbul: Esin Yayınevi, 1999.
- Kurtuluş, Hilmi, *Türk Tiyatrosu*, İstanbul: Toker Yayınları, 1974.
- Kuyumcu, Nihal, *Çocuk Tiyatrosu*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları 2000.
- Levent, Tamer, *Niçin Tiyatro*, Gündoğan Yayınları, 1993.
- M. Kemal, *Tiyatro*, İstanbul: Devlet Matbaası, 1933.
- Madat, Aşot, *Sahnemizin Değerleri I*, İstanbul, 1943.
- Merter, Ferdi, *İlköğretim Okullarına Tiyatro, 6 Oyun ve Sahneleme Tekniği*, Ankara: Piramit Yayıncılık 2004.
- Merter, Ferdi, *Lise ve Dengi Okullara Tiyatro*, Ankara: Piramit Yayıncılık, 2004.
- Nutku, Hülya, *Düşünsel Boyutu ve Kavramlarıyla Tiyatro Yazarlığı*, 1. baskı, İstanbul: Mitos Boyut, 1999.
- Nutku, Özdemir, *Gösterim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1998.
- Nutku, Özdemir, *Oyun, Çocuk, Tiyatro*, 1. baskı, İstanbul: Özgür, 1998.
- Nutku, Özdemir, *Yaşayan Tiyatro*, İstanbul: Çağdaş Yayınları, 1976.
- Nutku, Özdemir, *Darülbeyazıt'ın Elli Yılı*, Ankara: AÜ DTCF Yayınları, 1969.
- Nutku, Özdemir, *Modern Tiyatro Akımları*, Ankara: Dost Yayınları, 1963.
- Nutku, Özdemir, *Oyunculuk Tarihi I, II*, Ankara: Dost Yayınları, 1995.
- Nutku, Özdemir, *Tiyatro ve Yazar*, Ankara: Gim Yayınları, 1960.
- Ofluoğlu, Mücap, *Dünya Bir Sahnedir*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1996, 208 s.
- Ongurlar, Serdar, *Baltacioğlu ve Tiyatro -Alternatif Bir Tiyatro Kuramı-*, Atasar Yayıncılık, 2000.
- Önder, Alev, *Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama: Kurumsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri*, 1. baskı, İstanbul: Epsilon, 1999.
- Özman, Esen, *Sahne Tozu/Tiyatro Yazıları*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2005.

- Pekman, Yavuz, *Çağdaş Tiyatromuzda Geleneksellik*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2002.
- Poyraz, Türkân ve Nurnisa Ertuğrul, *Tiyatro Bibliyografyası (1859 – 1928)*, Milli Kütüphane Yayını, 1967.
- Selen, Ayşe, *Tiyatro Oyunları Sözlüğü 3*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2003.
- Sevinçli, Efdal, *İzmir'de Tiyatro*, İzmir: Ege Yayıncılık, 1994.
- Sokollu, Sevinç, *Türk Tiyatrosunda Komedyanın Evrimi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1997.
- Şener, Sevda, *Ahmet Kutsi Tecer'in Köşebaşı Oyunu ve Türk Tiyatrosu'nun Ayırıcı Özellikleri*, Ankara: Ankara Basım ve Ciltevi, 1972.
- Şener, Sevda, *Çağdaş Türk Tiyatrosunda İnsan*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1972.
- Şengül, Abdullah, *Türk Drama Geleneği ve Tarihi Oyunlarımız*, Afyon: Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Taşer, Suat, *Üç Duvarlı Dünya*, Ankara: Emek Basım-Yayınevi, 1951.
- Taş, Songül, *Necati Cumalı ve Oyunları*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.
- Tekerek, Nurhan, *Popüler Halk Tiyatrosu Geleneğimizden Çağdaş Oyunlarımıza Yansımalar*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.
- Tuncel, Bedrettin, *Tiyatro Tarihi*, 3 cilt, İstanbul: Devlet Basımevi, 1938.
- Turan, Semahat ve Behire Abacıoğlu (haz.), *Tiyatro Bibliyografyası (1928-1959)*, Ankara: AÜ DTCF Yayınları, 1961.
- Yamaner, Güzin, *20. Yüzyıl Tiyatrosunda Kadın Bakış Açısının Yansımaları*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.
- Yılmaz Ankan, *Uygulamalı Tiyatro Eğitimi I*, İstanbul: Arıtay Yayınları, 1996.
- Yüksel, Ayşegül, *Haldun Taner Tiyatrosu*, Ankara: Bilgi Yayınevi, 1. Basım, 1986.
- Yüksel, Ayşegül, *Sahnedeki İzdüşümler, 1975-2000*, 1. baskı, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 2000.
- Yüksel, Ayşegül, *Yapısalcılık ve Bir Uygulama: Melih Cevdet Anday Tiyatrosu*, İstanbul: Ağaoğlu Yayıncılık, 1981.
- Yüksel, Ayşegül, *Çağdaş Türk Tiyatrosundan On Yazar*, İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1997.
- Zobu, Vasfi Rıza, *O Günden Bugüne*, İstanbul, 1977.

B. Tezler

- Abana, Ayçe, "Sanatçı, Eğitimci ve Yönetici Kimlikleriyle Yıldız Kenter", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1997.
- Adıyaman, Halil, "Orhan Asena'nın Tiyatroları", Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler, 2003.
- Akdenizli, Yaprak Norgaz, "Aydınlanma Felsefesinin Tiyatroya Yansımaları ve Bunun Model Oyunlarla İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Akın, Banu Ayten, "Gelenekselden Bugüne Türk Tiyatrosunun Gelişiminde Din Faktörü", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.

- Akıncı, Üveys, "Melih Cevdet Anday'ın Oyunlarında Uyumsuz Ögeler", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1996.
- Altuğ, Ali Gökmen, "Haldun Dormen'in Yaşamı, Sanatçı Kişiliği ve Tiyatro Anlayışı", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 2002.
- Altun, Hakan, "Bir Reji Çalışması: Akad'ın Yayı", Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1999.
- Aybar, Servet Sibel, "Sahne Tasarımına Göstergebilimsel Yaklaşım ve Bir Uygulama", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Aycıl, Nil Ünlü, "Tiyatroda Grotesk Anlatım ve Türk Oyun Yazarlığına Katkıları", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Aydın, Sevgi, "Türkiye'de Uyumsuz Tiyatro Uygulamaları", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1994.
- Bağır, Turgut, "1970 Sonrası Çağdaş Türk Tiyatrosunda Çatışma Yaratan Bir Unsur Olarak Töre", Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Belkis, Özlem, "1960'tan 1970'e Türk Oyun Yazarlığında Eğilimler", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2003.
- Birkiye, Selen Korad, "Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatro Oyunlarında Kadının ve Ailenin Betimlenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1996.
- Bozkurt, Dilek, "12 Eylül Askeri Darbesi Sonuçlarının Mehmet Baydur Oyunlarına Yansıması", Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, 1997.
- Bozkurt, Sahil, "Cumhuriyet Tiyatrosunda Oyunlara Yansıyan Töresel Ögeler", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1996.
- Buttanrı, Müzeyyen, "Türk Edebiyatında Tarihî Tiyatro (Başlangıçtan 1950'ye Kadar)", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Çağlar, Murat, "1960 Sonrası Türk Tiyatrosundaki Tutsaklık", Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, 2000.
- Çelenk, Semih, "1970'den 1980'e Türk Oyun Yazarlığında Eğilimler", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- Çelenk, Zerrin Akdenizli, "1980-1990 Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunda Oyun Yazarlığında Eğimler ve Kaynakları", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.
- Dinler, Aylın Fatma, "İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları'nda Bir Sahne Tasarımcısı: Ersin Satgan", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Dündar, Kerim, "Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunda İbiş Tipi ve Model Oyunlarında İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
- Eren, U. Hakan, "Yaşamı ve Sanatıyla Türk Tiyatrosunda Genco Erkal (1958-1990)", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1997.
- Ergin, Erkan, "Cumhuriyet Dönemi Oyun Yazarlığında Mitoloji", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- Erkoç, Gülayşe, "Türk Tiyatrosunda 1960-1970 Dönemi (Tiyatro Toplulukları ve Etkinlikleri)", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 1993.

- Ertuğrul, Ragıp, "Türkiye'de Kabare Tiyatrosu", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1999.
- Gökmen, Ali, "Altuğ Haldun Dorman'ın Yaşamı, Sanatçı Kişiliği ve Tiyatro Anlayışı", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Göktaş, Erbil, "Tek Kişilik Oyun Olgusunun Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunda Yansımaları", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.
- Göktaş, Erbil, "Vasıf Öngören'in Tiyatro Dünyası", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1995.
- Göktaş, Sema, "Türk Tiyatrosunda Soyutlama Kavramı ve Aziz Nesin'in Soyutlamaya Dayanan Oyunları", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1995.
- Göldere, Selçuk, "Dramatik ve Epik Tiyatro Role Yaklaşma Yöntemleri", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1998.
- Gülşen, Sezai, "Güngör Dilmen Kalyoncu'nun Oyunlarında Mitolojik Ögeler (Midasın Kulakları, Midasın Altınları, Midasın Kördüğümü, Kurban, Akad'ın Yayı, Ak Tarırlar, Deli Dumrul, Bağdat Hatun ve Ben Anadolu)", Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, 1992.
- İnceefe, Süleyman, "Tiyatroda Etik-Dramatik İlişkisi ve Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosuna Yansımaları", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2003.
- Kahraman, Veli, "Bir Vahşet Tiyatrosu Denemesi", Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, 1996.
- Kalkan, İnci, "Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunda Köy Gerçeği", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Karacabey, Süreyya, "Nazım Hikmet'in Oyun Yazarlığı", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- Karakullukçu, Ebru, "1923-1938 Yılları Arasında Yayımlanmış Tarih Bilincini Yansıtan Tiyatro Eserlerinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Kaygana, Mehmet, "1923-1940 Arası Konusunu Türk Tarihinden Alan Tiyatrolar", Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Nutku, Hülya, "Tarihsel Dram ve Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosunda Tarihsel Dram Modelleri", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1983.
- Nutku, Zeynep, "Bir Tiyatro Adamı: Haluk Bilginer, Yaşamı, Sanatı ve Türk Tiyatrosundaki Yeri", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2003.
- Öner, Zeynep Ekin, "Melih Cevdet Anday Tiyatrosu, Melih Cevdet Anday'ın Oyunlarındaki Karakterlerin İletişim Sorunları ve 'Mikado'nun Çöpleri'", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Özbal, Şebnem, "1980 Sonrası Türk Toplumunda Değişen Değer Yargılarının Türk Tiyatrosuna Etkileri", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1995.
- Özdemir, Cihan, "Hüseyin Cavid'in Tarihi Dramları", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 1987.
- Özlem, Belkıs, "1960'tan 1970'e Türk Oyun Yazarlığında Eğilimler", Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2003.

- Pekman, Yavuz, "Çağdaş Türk Tiyatrosunda Geleneksellik", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- Pekman, Yavuz, "Murathan Mungan'ın Oyunlarında Mitolojik Ögeler", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1996.
- Sağlam, Yusuf, "Oktay Arayıcı'nın Oyunlarında Geleneksel Tiyatro Öğeleri", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992.
- Sakızlıoğlu, Başak, "Özdemir Nutku'nun Tiyatro Eleştiri ve Deneme Yazıları Üzerine Bir İnceleme", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- Salta, Zehra Handan, "Çağdaş Tiyatroda Aydın Sorunu", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1996.
- Salta, Zehra Handan, "Feminist Tiyatro", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Savaşkan, Tijen, "Yirminci Yüzyıl Tiyatrosu İçindeki Epik ve Absürd Biçimler, Karşılaştırılmaları ve Sahneye Koyma Sorunları", Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988.
- Taşcı, Fatma, "Sanat Anlayışı ve Oyunlarıyla Güngör Dilmen", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- Taşkan, Deniz, "Çağdaş Türk Tiyatrosunda Öykü ve Romanlardan Uyarlanan Oyunlar", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 1995.
- Tekerek, Nurhan, "Cumhuriyet Döneminde Adana'da Batı Tarzı Tiyatro Yaşamı (1923-1990)", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
- Tekerek, Nurhan, "Popüler Halk Tiyatrosu Geleneğimizin Çağdaş Oyun Metinlerine Yansımalarının Örneklerle İncelenmesi", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2000.
- Toraman, Cengiz, "Türk Tiyatrosunda 1960-1970 Yılları Arasında Toplumsal Beğeni", Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- Tosun, Sertaç, "Cumhuriyet Dönemi Kadın Oyun Yazarlarında Kadın Haklarının İşlenişi", Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, 1994.
- Töre, Enver, "Çeviri Piyeslerde Kadın ve Tiyatromuza Aksi (XX. Yüzyıl)", Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 1991.
- Ulusoy, Demet, "Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Devlet-Sanat İlişkisi: Batılı Sanatların Benimsetilmesi", Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1991.
- Yılmaz, Kadriye, "(1940-1950) Arası Konusunu Türk Tarihinden Alan Tiyatrolar", Yüksek Lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Zongur, Yaşar, "Düşünsel Gelişim Açısından Türkiye'de Çocuk Tiyatrosu", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1994.

C. Makaleler

- Adalı, Niyazi, "Batılılaşma Karşısında Cumhuriyetin Oyun Yazarı", *Fikir ve Sanatta Hareket*, 1972, c. VII, sy. 83, s. 49-53.
- Ağabegüm, Ayla, "Şehir Tiyatroları ve İstanbul Belediyesi", *Türk Edebiyatı*, 1990, sy. 204, s. 20-22.
- Ağabegüm, Ayla, "Şehir Tiyatroları", *Türk Edebiyatı*, 1983, sy. 117, s. 48-51.

- Ağaoğlu, Adalet, "İki Nokta Üstüste [Oyun Yazarlığı Üzerine]", *Hürriyet Gösteri*, 1983, c. III, sy. 28, s. 38-40.
- Ağaoğlu, Adalet, "Önden Gitmek-Geç Kalmak", *Türk Tiyatrosu*, 1976, sy. 422, s. 94-97.
- Akan, Mehmet, "Gençliğe Nasıl Bir Tiyatro ?", *Varlık*, 1985, c. LII, sy. 934, s. 18-19.
- Akarsu, S. Günay, "Eğitici ve Gezici Tiyatrolar", *Oyun*, 1966, c. III, sy. 2, s. 3-6.
- Akatlı, Füsün, "Tiyatro, Hayatımıza Dair Değil mi?", *Varlık*, 2000, sy. 1113, s. 3-5.
- Akatlı, Füsün, "Tiyatroda Eleştirinin Kısılan Sesi", *Varlık*, 2003, sy. 1147, s. 24-26.
- Akçay, Yalçın, "Temaşa ve Tiyatro", *Türk Edebiyatı*, 1980, sy. 80, s. 41-46.
- Akdoğan, Yaşar, "Tiyatro Dünyası", *Sivil Savunma Dergisi*, 1976, c. XVIII, sy. 63, s. 138-145.
- Akgül, Hasip, "Oyunlarla Yaşayanlar", *Edebiyat ve Eleştiri Dergisi*, 1993, sy. 2-3, s. 35-42.
- Akra, Zeynep, "Devlet Tiyatroları'nda Üç Oyun: Düşüş, Karar Kimin, Komedi Sanatı", *Sanat Olayı*, 1984, sy. 31, s. 72-73.
- Aksal, Sabahattin Kudret, "Tiyatro Üstüne", *Türk Dili*, 1977, c. XXXVI, sy. 313, s. 290-300.
- Aksal, Sabahattin Kudret, "İki Ayrı Gözle: Tiyatro", *Türk Tiyatrosu*, 1951, sy. 253, s. 17-18.
- Aksal, Sabahattin Kudret, "Tiyatro Eğlence mi?", *Türk Dili*, 1966, c. XV, sy. 178, s. 741-745.
- Aksal, Sabahattin Kudret, "İki Oyun", *Varlık*, 1954, c. XXI, sy. 404, s. 24-25.
- Aksal, Sabahattin Kudret, "Kahvede Şenlik Var Yeniden Oynanırken", *Devlet Tiyatroları*, 1981, sy. 70, s. 41-42.
- Alacakaptan, Ulvi, "Tiyatro Üzerine Bir Konuşma", *İlim ve Sanat*, 1985, sy. 3, s. 85-90.
- Alacakaptan, Ulvi, "Türk Tiyatrosu Ya da Türkiye'de Tiyatro", *Suffe Kültür Sanat Yıllığı*, 1985, s. 56-61.
- Almaçık, Raik, "Tiyatro Üzerine Denemeler", *Türk Dili*, 1967, c. XVI, sy. 189, s. 736-737.
- Alova, Erdal, "Cevat Çapan İle Tiyatro Üstüne Söyleşi", *Adam Sanat*, 1997, sy. 143, s. 13-18.
- Alper, Mehmet, "Dil ve Tiyatro", *İnan*, 1942, sy. 3, s. 19-20.
- Alper, Mehmet, "Tiyatro ve Unsurları - 9", *İnan*, 1944, sy. 13, s. 29-30.
- Altuner, Neşe, "Bütün Dünya Bir Sahnedir", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 97, s. 44-45.
- Anamur, Hasan, "Keşanlı Ali Destanı Üzerine Bir İnceleme", *Tiyatro Anadolu*, 1989, c. I, sy. 1, s. 92-107.
- And, Metin, "A. Kutsi Tecer ve Tiyatro", *Hisar*, 1967, c. VII, sy. 45, s. 9-11.
- And, Metin, "50 Yıllık *Türk Tiyatrosu*", *Türk Dili*, 1974, c. XXIX, sy. 270, s. 536-539.
- And, Metin, "Ataç Tiyatroda: 3. Oyun Yazarlığımız Üzerine", *Türk Dili*, 1963, c. XII, sy. 140, s. 429-436.
- And, Metin, "Ataç Tiyatroda: İlk Eleştiri Yazıları. 2", *Türk Dili*, 1963, c. XII, sy. 139, s. 377-386.
- And, Metin, "Ataç Tiyatroda: İlk Eleştiri Yazıları", *Türk Dili*, 1962, c. XII, sy. 137, s. 244-251.
- And, Metin, "Ataç'ın Tiyatroya İlgisi", *Kitaplık*, 2001, sy. 48, s. 111-119.
- And, Metin, "Atatürk, Kurtuluş Savaşı, Devrimlerimiz Karşısında Tiyatromuz", *Halkevleri Dergisi*, 1969, c. III, sy. 37, s. 14-15.
- And, Metin, "Cumhuriyet'in 70. Yıldönümünde Kimliğini Bulamamış Türk Tiyatrosu ve Kültür Bakanlığı", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1993, sy. 10, s. 1-21.

- And, Metin, "Epik Tiyatro mu? Göstermecî Tiyatro mu?", *Oyun*, 1964, sy. 8, s. 5-9.
- Andak, Selmi, "1966'da Tiyatro", *Varlık Yıllığı*, 1967, s. 134-146.
- Andak, Selmi, "1967'de Tiyatro", *Varlık Yıllığı*, 1968, s. 129-143.
- Andak, Selmi, "1971'de Tiyatromuz", *Varlık Yıllığı*, 1972, s. 136-151.
- Andak, Selmi, "1972'de Tiyatromuz", *Varlık Yıllığı*, 1973, s. 128-143.
- Andak, Selmi, "1975'te Tiyatromuz", *Varlık Yıllığı*, 1976, sy. 17, s. 113-127.
- Andak, Selmi, "1976'da Tiyatromuz", *Varlık Yıllığı*, 1977, sy. 18, s. 111-125.
- Andak, Selmi, "1977'de Tiyatromuz", *Varlık Yıllığı*, 1978, sy. 19, s. 91-108.
- Andak, Selmi, "1979'da Türk Tiyatrosu", *Varlık Yıllığı*, 1980, sy. 21, s. 125-138.
- Andak, Selmi, "1980 Döneminde Tiyatromuz", *Varlık Yıllığı*, 1981, sy. 22, s. 19-27.
- Anday, Melih Cevdet, "En İyisi Halk İçin Olmalı", *Türk Tiyatrosu*, 1977, sy. 423, s. 4-5.
- Anday, Melih Cevdet, "Hamlet ve Fatih", *Türk Tiyatrosu*, 1961, c. XXXII, sy. 334, s. 31-34.
- Anday, Melih Cevdet, "Mikado'nun Çöpleri Dolayısı İle", *Devlet Tiyatrosu*, 1972, sy. 54. s. 14-15.
- Arcan, İ. Galip, "Cumhuriyet Devrinde Darülbedayi", *Türk Tiyatrosu*, 1939, c. I, sy. 98, s. 12-16.
- Arcan, İ. Galip, "Millî Tiyatro", *Ülkü*, 1947, c. I, sy. 7, s. 3-4.
- Arısoy, Süleyman, "Çağdaş Türk Tiyatrosunda Orhan Kemal", *Ilgaz*, Ankara, 1970, c. I, sy. 110, s. 18-20.
- Arısoy, Süleyman, "Nasreddin Hocanın Türk Tiyatrosuna Etkileri", *Türk Folklor Araştırmaları*, 1965, c. IX, sy. 194, s. 3841-3845.
- Arpad, Burhan, "Türk Halkı İçin Tiyatroda Dil", *Türk Dili*, 1968, c. XVIII, sy. 203, s. 410 ve 520-521.
- Arpad, Burhan, "Türk Tiyatrosunda Yazar", *Türk Dili*, 1964, c. VIII, sy. 150, s. 342-343.
- Arpad, Burhan, "Türk Tiyatrosu", *Türk Dili*, 1970, c. XXII, sy. 225, s. 201-205.
- Arpat, Burhan, "Yurtta Tiyatro", *Yücel Aylık Sanat ve Fikir Mecmuası*, 1941, c. XIII, sy. 75, s. 105-108.
- Asena, Orhan, "Kocaoğlan", *Devlet Tiyatrosu*, 1961, sy. 14, s. 20-22.
- Asena, Orhan, "Tiyatro Tarihten Ne Alır?", *Kültür*, 1993, sy. 102, s. 50-51.
- Asilyazıcı, Hayati, "1982 Döneminde Tiyatromuzun Genel Görünümü", *Varlık Yıllığı*, 1983, s. 150-164.
- Asilyazıcı, Hayati, "1983 Döneminde Türk Tiyatrosu", *Varlık Yıllığı*, 1984, c. XXV, sy. 96, s. 109-127.
- Asilyazıcı, Hayati, "1984 Döneminde Tiyatromuz", *Varlık Yıllığı*, 1985, sy. 26, s. 81-94.
- Aşkun, İnal Cemi "Atatürkçü Düşünceye Bağlı Tiyatro Anlayışı, İşletmeciliği ve Politikasının Kavramsal Temelleri", *Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi*, 1981, c. XVII, sy. 2, s. 1-18.
- Ataç, Nurullah, "Türk Tiyatrosunda 'Ceza'", *Dergâh*, İstanbul, 1921, c. I, sy. 8, s. 28-29.
- Atılâ, Ömer, "Cumhuriyet Döneminde Gençlik Tiyatroları", *Türk Dili*, 1973, c. XXIX, sy. 256, s. 165-169.
- Atillâ, Ömer, "Türk Oyun Yazarlığının Dünü, Bugünü", *Hisar*, 1964, c. V, sy. 12, s. 18-19.
- Ay, Lütfî, "Bölge Tiyatroları", *Devlet Tiyatrosu*, 1966, sy. 31, s. 1-4.

- Ay, Lûtfi, "Çağdaş Tiyatromuzun Ellinci Yılı", *Azerbaycan*, 1966, c. XV, sy. 163-166, s. 24-28.
- Ay, Lûtfi, "Tiyatro Alanında Gelişen Türk - Fransız İşbirliği ve Becket", *Devlet Tiyatrosu*, sy. 54, s. 2-6.
- Ay, Lûtfi, "Atatürk ve Tiyatro", *Kültür*, 1992, sy. 96, s. 30-31.
- Ayhan, Remzi, "Tiyatro ve Sanat", *Çığ*, 1941, c. I, sy. 3, s. 18-21.
- Aylan, Gürkal, "Türk Tiyatrosunun Durumu", *Yeni Dergi*, 1970, c. VI, sy. 64, s. 54-62.
- Ayvaz, Ülkü, "Çocuk Tiyatrosu Merceğinden: Ayının Fendi Avcıyı Yendi", *Hürriyet Gösteri*, 1986, sy. 70, s. 46-48.
- Ayvaz, Ülkü, "Genç Tiyatro", *Hürriyet Gösteri*, 1985, sy. 55, s. 67-68.
- Ayvaz, Ülkü, "Pencere Oyunu Üzerine Bir İnceleme [Behçet Necatigil'in Oyunu]", *Çağdaş Eleştiri*, 1985, c. IV, sy. 5, s. 40-44.
- Baltacıoğlu, İsmayıl Hakkı, "Tiyatro Nedir?", *Türk Düşüncesi*, 1954, c. II, sy. 9, s. 166-169.
- Barlas, Orhan, "Ezo Gelin İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Sanat Olayı*, 1981, sy. 12, s. 100-101.
- Barlas, Orhan, "Fehim Paşa Konağı İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Sanat Olayı*, 1981, sy. 5, s. 84-85.
- Barlas, Orhan, "Gölge Ustası İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Sanat Olayı*, 1981, sy. 5, s. 83-84.
- Başal, Adil, "İstanbul'un Fetih Yıldönümü Tiyatrosu Üzerine (Nazım Kurşunlu'nun Fatih Adlı Piyesi Hakkında)", *Türk Düşüncesi*, 1954, c. II, sy. 8, s. 154-158.
- Başat, Özgür, "Dram Sanatı", *Yeni Olgu*, 1982, c. II, sy. 13, s. 34-36.
- Başat, Özgür, "Tiyatro Eleştirisi ve Tiyatro Eleştirmeni Olarak Özdemir Nutku", *Yeni Olgu*, 1981, c. I, sy. 6, s. 35-40.
- Başkan, Seyfi, "Türk Sahne Sanatlarında Tarihin Yorumu", *Hürriyet Gösteri*, 1999, sy. 213, s. 76-79.
- Batıslam, H. Dilek, "Tiyatro Eseri Hazret-i Yusuf ve Misyonerlik", *Toplumsal Tarih*, 1997, sy. 42, s. 60-64.
- Batu, Hüseyin, "Tiyatroya Dair", *Hareket*, 1943, sy. 12, s. 365-366.
- Batuhan, Hüseyin, "Büyük Çınar", *Türk Tiyatrosu*, 1960, c. XXIX, sy. 328, s. 5-8.
- Batur, Enis, "Harp ve Manevra (Necip Fazıl Kısakürek'in Bir Adam Yaratmak Adlı Oyunu Üzerine)", *Çağdaş Eleştiri*, 1985, c. IV, sy. 3, s. 17-19.
- Bayar, Zühtü, "Nazım Hikmet'in Oyunlarında Dramatik Yapı", *Forum*, 1968, c. XX, sy. 348, s. 19-20.
- Bayar, Zühtü, "Nazım Hikmet'in Oyunlarında Kişileştirme", *Forum*, 1968, c. XXI, sy. 349, s. 19-21.
- Bayar, Zühtü, "Nazım Hikmet'in Tiyatro Anlayışı", *Forum*, 1968, c. XX, sy. 342, s. 12.
- Baydur, Mehmet, "Yalnızlığın Oyuncakları: Oyun", *Tiyatro Anadolu*, 1989, c. I, sy. 1, s. 64-91.
- Bekir, Kemal, "Kürk Adlı Tiyatro Eseri", *Devlet Tiyatroları*, 1981, sy. 70, s. 21-22.
- Bilga, Saim Nahit, "Korku Tiyatrosu", *Türk Tiyatrosu*, 1949, c. VI, sy. 232, s. 4-6.
- Bilgin, Mehmet, "Atçalı Kel Mehmet (İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine)", *Yeni Olgu*, 1982, c. I, sy. 12, s. 40-42.

- Bilginer, Recep, "Dram Sanatı Yönünden Manas Destanı", *Manas 1000 Bişkek Bildirileri*, (26-31 Ağustos 1995), 1997, s. 57-66.
- Bilginer, Recep, "Sarı Naciye Oyunu Hakkında Açıklamalar", *Devlet Tiyatrosu*, 1972, sy. 54, s. 37-38.
- Bilginer, Recep, "Yunus Emre İçin", *Devlet Tiyatrosu*, 1975, sy. 61, s. 13-14.
- Bingöl, Murat, "Tiyatro Üzerine", *İmece*, Sivas, 1988, c. IV, sy. 36-37, s. 26-27.
- Bizden, Abdullah, "Sahnedeki Koca Sinan", *Millî Kültür*, 1977, c. I, sy. 4, s. 71-73.
- Boran, İhsan, "Tiyatro Sanatının Son Elli Yılı", *Türk Tiyatrosu*, 1943, c. I, sy. 156, s. 7-10.
- Bozok, Hüsamettin, "Orhan Asena", *Türk Tiyatrosu*, 1974, sy. 410, s. 6-7.
- Buğra, Tarık, "Ayakta Durmak İstiyorum", *Devlet Tiyatrosu*, 1966, sy. 31, s. 5-6.
- Burian, Orhan, "Bizim Şehir", *Yücel*, 1945, c. XVIII, sy. 105, s. 152-156.
- Burian, Orhan, "Kıskançlar", *Yücel*, 1950, c. XXIV/I, sy. 150/5, s. 55-56.
- Burian, Orhan, "Son Altı Yıl İçinde Türk Tiyatrosu", *Türk Tiyatrosu*, 1947, c. IV, sy. 201, s. 4-6.
- Burian, Orhan, "Tiyatromuzun Geleceği Üzerine", *Yücel*, 1947, c. XXII, sy. 128, s. 194-195.
- Buttanrı, Müzeyyen, "Atatürk'ün Tarih Tezinin Devrindeki Tiyatro Eserlerine Yansımaları", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Aralık 2002, c. III, sy. 2, s. 25-61.
- Buttanrı, Müzeyyen, "Fetih ve Fatih Konulu Tiyatro Eserlerinde Fatih'in Çocukluğu, Eğitimi, Çevresindeki Bilim ve Sanat Adamları", *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, İstanbul'un Fethinin ve İstanbul Üniversitesi'nin Kuruluşunun 550. Yılı Hatıra Sayısı, 2003, c. XXX, s. 119-146.
- Buttanrı, Müzeyyen, "Frenc Herzeg'in 'Bizans' ve Nazım Kurşunlu'nun 'Fatih' Adlı Tiyatro Eserlerinde İstanbul'un Fethi", *Osmangazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, I. Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat Kongresi (15-17 Ekim 2003) Bildiri Kitabı*, Eskişehir: Ogü Basımevi, 2005, s. 315-337.
- Buttanrı, Müzeyyen, "Turan Oflazoğlu'nun Tiyatro Eserlerinde Fâtiş ve İstanbul'un Fethi", *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, Nisan 2003, yıl: 32, sy. 2, s. 55-63.
- Cahit, C, "Perde mi Sahne mi?", *Perde - Sahne*, 1942, sy. 11, s. 14-15.
- Canatan, Erman, "Bu Oyun Tutacak mı ? Türkmen Düğünü İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Adam Sanat*, 1988, sy. 28, s. 77-79.
- Candan, Aşşın, "1988/1989 Oyun Yılı Değerlendirmesi: Tiyatroda Soluk Yok", *Tiyatro Anadolu* 1989, c. I, sy. 1, s. 123-130.
- Canlı, Gülşen, "Başkent Ankara ve Tiyatro (1923-1950)", *Ankara Dergisi*, 1991, c. I, sy. 2, s. 67-86.
- Canova, Mahir - A. Yağmur Tunalı, "Mahir Canova Türk Tiyatrosunu Anlatıyor: Devlet Tiyatrosu Mu, Milli Tiyatro Mu ?", *Divan*, 1978, c. I, sy. 2, s. 21-24.
- Canova, Mahir, "Sahne Dışına Aktarılan Oyunlar [Malazgirt Temsili Üzerine]", *Millî Kültür*, 1977, c. I, sy. 1, s. 56-59.
- Canova, Mahir, "Sanatçıların Meziyetleri (Tiyatro Sanatçıları)", *Töre*, 1977, c. IX, sy. 77, s. 33-35.
- Cebeci, M. Orhan, "1982'de Türk Tiyatrosu", *Suffe Kültür Sanat Yıllığı*, 1983, s. 88-94.
- Cem, Fazıl, "Tiyatromuzun Ana Meselesi", *Türk Tiyatrosu*, 1960, c. XXX, sy. 329, s. 28-31.

- Ceyhun Atuf, "Dram Kaynağı Olarak Söylev", *Türk Dili*, Kansu, 1977, c. XXXVI, sy. 314, s. 399-425.
- Cılızoğlu, Seçkin Selvi, "Türk Tiyatrosunda Orkideler", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1990, sy. 234, s. 25-27.
- Cılızoğlu, Seçkin Selvi, "Yeni Mevsimin Eşiğinde Tiyatromuzun Sorunları ve Beklentileri (Bir Soruşturma)", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1989, sy. 225, s. 2-8.
- Coşkun, Safa Nusret, "Gezginci Tiyatro Kumpanyaları ve İçyüzleri", *Memleket Sesi*, İzmir, 1947, sy. 1, 14-15.
- Coşkun, Safa Nusret, "Milli Tiyatroya, Edebi Heyete ve Bugünkü Tiyatromuza Dair", *Türk Tiyatrosu*, 1942, c. I, sy. 143, s. 1.
- Coşkun, Safa Nusret, "Tiyatro Baskını", *Tiyatro*, 1948, sy. 15-16, s. 4-9.
- Cumalı, Necati, "Anday'ın Odyssea'sı", *Varlık*, 1968, sy. 732, s. 6-7.
- Cumalı, Necati, "Derya Güülü Üstüne", *Devlet Tiyatrosu*, 1978, sy. 68, s. 13-15.
- Cumalı, Necati, "Mine Üstüne", *Türk Tiyatrosu*, 1959, sy. 28, s. 24-25.
- Cumalı, Necati, "Yaralı Geyik", *Devlet Tiyatroları*, 1981, sy. 70, s. 18-20.
- Çağlar, Behçet Kemal, "Yerli Oyunlar Hayır Ulusal Âyinler", *Türk Dili*, 1959, c. VIII, sy. 96, s. 669-676.
- Çalışlar, Aziz, "Türkiye'de Tiyatronun Toplumsal Estetik Ana Çizgileri", *Hürriyet Gösteri*, 1993, sy. 148, s. 110-114.
- Çamurdan, Esen, "50. Yılında Çocuk Tiyatromuzu Anarken", *Şehir Tiyatrosu*, 1984, sy. 440, Özel Sayı, s. 49-51.
- Çapan, Cevat, "Tartışma: Türk Tiyatrosunun Sorunları", *Tiyatro Anadolu*, 1989, c. I, sy. 1, s. 14-56.
- Çapan, Münir Süleyman, "Tiyatro'ya Dair", *Yeni Gün*, Ağustos 1939, sy. 22, s. 17-33.
- Çavdar, Tuncay, "Tiyatroda Açık Düzen", *Oyun*, 1965, sy. 19, s. 21-22.
- Çetin, Mustafa, "Osmançık [İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine]", *Nilüfer*, 1985, c. I, sy. 1, s. 6-9.
- Delilbaşı, Ali Süha, "Halkevlerinde Tiyatro Meselesi", *Ülkü*, 1939, c. XIV, sy. 81, s. 225-230.
- Denizer, Ümit, "1935-1985: Türkiye'de Çocuk Tiyatrosu", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1985, sy. 119, s. 14-17.
- Dilli, Hüsnü, "Devrimci Politik Tiyatro", *Yeni Ufuklar*, 1970, c. XVIII, sy. 213, s. 41-44.
- Dilmen, Güngör - Talat Sait Halman ve Yıldız Kenter "Yazarı, Çevirmeni ve Oyuncusuyula Ben Anadolu", *Metis Çeviri*, 1989, sy. 9, s. 18-25.
- Dizdaroğlu, Hikmet, "Çağdaş Türk Tiyatrosuna Toplu Bakış", *Türk Dili*, 1969, c. XIX, sy. 210, s. 685-689.
- Doyran, Turhan Bergama, "1962 Yılında Tiyatro", *Yeni Ufuklar*, 1962, c. XI, sy. 121, s. 24-30.
- Doyran, Turhan Bergama, "Modern Tiyatro Üzerine", *Türk Dili*, 1963, c. XII, sy. 136, s. 189-192.
- Doyran, Turhan Bergama, "Tiyatro Edebiyatı Hakkında", *Türk Tiyatrosu*, 1949, c. VI, sy. 232, s. 6-7.
- Doyran, Turhan Bergama, "Tiyatro ve Edebiyat", *Yücel Aylık Sanat ve Fikir Mecmuası*, 1947, c. XXII, sy. 133, s. 397-399.

- Doyran, Turhan Bergama, "Tiyatro ve Gerçek Hayat", *Yeni Ufuklar*, 1956, c. IV, sy. 29, s. 339-343.
- Doyran, Turhan Bergama, "Türk Tiyatro Edebiyatına Dair", *Türk Tiyatrosu*, 1948, c. V, sy. 222, s. 11-12.
- Doyran, Turhan Bergama, "Yarının Tiyatrosu", *Yeni Ufuklar*, 1962, c. XI, sy. 127, s. 30-35.
- Doyran, Turhan, "Çağdaş Tiyatroya Bir Bakış", *Yeni Ufuklar*, 1955, c. IV, sy. 25, s. 179-183.
- Duruel, Nursel, "Behçet Necatigil'in Radyo Oyunları, Oyun Çevirileri Uyarlamaları", *Ki-tapluk*, Mart-Nisan 2001, sy. 46, s. 136-143.
- Dürder, Baha, "1965'te Tiyatro", *Türk Dili*, 1966, c. XV, sy. 177, s. 592-598.
- Dürder, Baha, "1968'de Tiyatro", *Türk Dili*, 1969, c. XX, sy. 211, s. 48-56.
- Dürder, Baha, "Ata'nın Tiyatroya İlgisi", *Türk Dili*, 1963, c. XIII, sy. 146, s. 96-98.
- Dürder, Baha, "Mahmut Yesari'nin Piyesleri", *Sanat Dünyası*, 1959-1960, c. IV, sy. 86-95.
- Dürder, Baha, "Oyun Dizileri", *Türk Dili*, 1964, c. XIII, sy. 152, s. 472-476.
- Dürder, Baha, "Tiyatro ile İlgili Kitaplar", *Halkevleri Dergisi*, 1971, c. V, sy. 51, s. 21-22.
- Dürder, Baha, "Tiyatro Tarihi Betikleri", *Türk Dili*, 1966, c. XV, sy. 178, s. 688-697.
- Ediskun, Haydar Nami, "Bize Bir Tiyatro Münekkidi Lâzım", *Ankara*, 1946, sy. XII, s. 198-200.
- Ediz, Hasan Ali, "Türkçe Tiyatro Dergileri", *Tiyatro*, 1963, s. 17-27.
- Engin, Sabahattin, "Anlamsız Tiyatro", *Hisar*, 1970, c. X, sy. 74, s. 23-24.
- Engin, Sabahattin, "Epik Tiyatro", *Hisar*, 1970, c. X, sy. 77, s. 12-13.
- Engin, Sabahattin, "Varoluşçu Tiyatro", *Hisar*, 1969, c. IX, sy. 67, s. 22-23.
- Engin, Sabahattin, "Anlamsız Tiyatro", *Hisar*, 1969, c. IX, sy. 72, s. 26-27.
- Enginün, İnci, "Necip Fazıl'ın Tohum Adlı Oyunu Üzerine", *Yönelişler*, 1983, c. III, sy. 25; Özel Sayı, s. 20-24.
- Enginün, İnci, "Bir Oyun Kahramanı Olarak Nasreddin Hoca 'Halide Edip Adivar'ın Maske ve Ruh Adlı Piyesi Üzerine", *Milli Kültür*, 1984, sy. 47, s. 16-20.
- Enginün, İnci, "Cem Sultan Turan Oflazoğlu'nun Aynı İsimli Tiyatro Eseri Üzerine", *Milli Kültür*, 1987, sy. 56, s. 45-47.
- Enginün, İnci, "Sabahattin Kudret Aksal'ın Tiyatro Eserleri", *Türk Kültürü Araştırmaları*, 1994, c. XXXII, sy. 1-2, s. 125-142.
- Erduran, Refik, "Türk Trajedisine Doğru", *Devlet Tiyatrosu*, 1959, sy. 6, s. 21-24.
- Ergand, Çağlar Tanyeri, "Tiyatroda Eleştiri ve Eleştirmen", *Tiyatro Anadolu*, 1991, sy. 3, s. 33-34.
- Erhat, Azra, "Aktüalite Tiyatrosu", *Yeni Ufuklar*, 1958, c. VI, sy. 71, s. 362-364.
- Ertuğrul, Muhsin, "Küçük Tiyatro", *Küçük Sahne*, 1951, sy. 2, s. 1-2.
- Ertuğrul, Muhsin, "Milli Tiyatro", *Perde-Sahne*, 1942, sy. 20, s. 3-4.
- Ertuğrul, Muhsin, "Öğrenci Temsilleri", *Türk Tiyatrosu*, 1959, c. XXIX, sy. 321, s. 3-5.
- Ertuğrul, Muhsin, "Tiyatro Enstitüsü", *Devlet Tiyatrosu*, 1958, sy. 39, s. 2-3.
- Ertuz, Nuran, "Türk Tiyatrosunda Eleştirmenin Yeri, Olanakları, Görevi", *Kent Oyuncuları*, 1970, c. X, sy. 12, s. 5-8.
- Eyüboğlu, Sabahattin, "Tiyatro Üstüne", *Yeni Ufuklar*, 1955, c. IV, sy. 25, s. 161-167.
- Fidanil, Mahmut, "Necip Fazıl'ın Tiyatro Anlayışı ve Piyesleri Üzerine", *Kültür ve Sanat*, 1983, sy. 28-29, Özel Sayı, s. 21-25.

- Gökdeniz, Oya, "Çocuk ve Tiyatro", *Karayolları Bülteni*, 1991, c. XLI, sy. 484, s. 29-31.
- Gökman, O. Mete, "Epik Tiyatro", *Mason Dergisi*, 1985, c. XXXIII, sy. 56-57, s. 76-78.
- Gündoğdu, Cengiz, "İnsansız Tiyatro", *Varlık*, 1983, sy. 912, s. 10-11.
- Güner, H. Nami, "Arap Saçlı Adlı Oyun", *Edebiyat ve Eleştiri Dergisi*, 1994, sy. 15-16, s. 95-100.
- Güntekin, Reşat Nuri, "<Hüllecı> Niçin Yazıldı?", *Devlet Tiyatrosu*, 1965, sy. 25, s. 4-5.
- Güntekin, Reşat Nuri, "Romandan Piyas Çıkarmak", *Yeditepe*, 1957, c. VII, sy. 122-125.
- Gürpınar, Melisa, "Çağdaş Tragedya", *Varlık*, 1996, sy. 1069, s. 56-58.
- Gürün, Dikmen, "1974-1987 Yıllarında D.T.C. Fakültesi Tiyatro Bölümünde Hazırlanan Lisansüstü Tezler", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1988, sy. 8, s. 179-202.
- Güvemli, Zahir, "Tecer ve Tiyatro", *Kent Oyuncuları*, 1967, c. IV, sy. 28, s. 4-5.
- Güvenli, Zahir Sıtkı, "Bir Adam Yaratmak", *Türk Tiyatrosu*, 1938, c. I, sy. 87, 1-7.
- Haciemminoglu, M. Necmettin, "Tiyatroyu Bekleyen Tehlike", *Hisar*, 1967, c. VII, sy. 48, s. 9-10.
- Halıcı, Mehdi, "Devlet ve Tiyatro", *Çağrı*, 1958, 1958, c. I, sy. 8-9, s. 5-6.
- Hançerlioğlu, Orhan, "Türk Tiyatrosu", *Türk Dili*, 1952, c. II, sy. 15, s. 162-163.
- Hançerlioğlu, Orhan, "Orhan Veli'nin Tiyatro Tercümelere", *Türk Tiyatrosu*, 1950, c. VI, sy. 245, s. 10-15.
- Hançerlioğlu, Orhan, "Uyumsuz Oyun", *Türk Dili*, 1962, c. XII, sy. 135, s. 139-143.
- Hançerlioğlu, Orhan, "Edebiyatda Tiyatro", *Yeni İstanbul*, 1955, c. VI, sy. 1991, s. 6.
- Hatipoğlu, Şahine, "Tiyatro Neyin Aynası", *Hürriyet Gösteri*, 1993, sy. 152, s. 86-87.
- Hikmet, Nâzım, "Oyunlarım Üstüne", *Varlık*, 1989, sy. 976, s. 8-11.
- Hilav, Selâhattin, "Yabancılaşma, Şeyleşme ve Ayak Bacak Fabrikası", *Oyun*, 1966, c. III, sy. 2, s. 24-26.
- Hoyi, İbrahim, "Tiyatronun Düşündürdükleri", *Tiyatro*, 1963, s. 15-16.
- İşık, Sadettin, "Yeni Ses Tiyatrosu Hakkında Ne Diyorlar ?", *Yeni Tiyatro*, 1948, sy. 2, s. 3-5.
- İleri, Selim, "Yıldız Kenter'le Tiyatro Üzerine Bir Konuşma", *Sanat Olayı*, 1984, sy. 21, s. 77-79.
- İleri, Selim, "Kaldırım Serçesi'nin Yaratıcılarıyla Konuştum", *Hürriyet Gösteri*, 1983, c. III, sy. 26, s. 31-33.
- İleri, Selim, "Anday'ın Tiyatrosu", *Yeni Ufuklar*, 1968, c. XVII, sy. 193, s. 47-51.
- İlhan, Nejat, "Çağdaş İnsan ve Tiyatro", *Yeditepe*, 1963, sy. 82.
- İlhan, Ziya, "Bizde Tiyatro Mefhumu", *Görüşler*, 1939, sy. 21-22, s. 28-30.
- İlksavaş, Yaşar, "'Kahvede Şenlik Var' İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Gösteri*, 1981, c. I, sy. 6, s. 64.
- İlksavaş, Yaşar, "Kelebekler Özgürdür İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Hürriyet Gösteri*, 1983, c. III, sy. 27, s. 59.
- İlksavaş, Yaşar, "Bir Martı İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Hürriyet Gösteri*, 1985, sy. 52, s. 39-40.
- İlksavaş, Yaşar, "Özel Tiyatrolar Ölüyor", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 91, s. 46-47.

- İnal, Kazım, "Tiyatromuzda Bir Öncü: İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu", *Türk Tiyatrosu*, 1977, sy. 423, s. 92-95.
- İnanç, Üstün, "Necip Fazıl'ın Piyesleri", *İslâmi Edebiyat*, 1993, sy. 21, s. 17-18.
- İpşiroğlu, Zehra, "2000 Yılında Tiyatro", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1993, sy. 305, s. 29-30.
- İpşiroğlu, Zehra, "Tiyatroda Devrim ve Brecht'le Hesaplaşma", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 97, s. 46-48.
- İpşiroğlu, Zehra, "Almanya'da Türk Tiyatrosu'nun Çıkmazı (Konuşma)", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 89, s. 68-69.
- İpşiroğlu, Zehra, "Keşanlı Ali Destanı Adlı Tiyatro Oyunu Üzerine", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 86, s. 68-69.
- İpşiroğlu, Zehra, "Tiyatro Eleştirmeni ve Eleştirisi", *Hürriyet Gösteri*, 1989, sy. 108, s. 52-53.
- K., M., "Tiyatrolarımız", *Yücel Aylık Sanat ve Fikir Mecmuası*, 1950, c. I, sy. 2, s. 52-55.
- Kalıpçı, Ali, "Yasa Sanat İlişkisi Açısından Atatürk ve Tiyatro", *Yayıncılık ve Haberleşme*, 1976, c. II, sy. 12, s. 7-10.
- Kalkan, Saim Kerim, "Cumhuriyet Devrinde Tiyatro Hareketleri ve Halkevleri Çalışmaları", *Yeni Türk*, 1938, c. VI, sy. 71, s. 474-497.
- Kansu, Şevket Aziz, "Gılgamesh Destanı", *Devlet Tiyatrosu*, 1965, sy. 12, s. 2-8.
- Kaplan, Mehmet, "Deli İbrahim Bir Bunalım ve İktidar Boşluğu Trajedisi İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Türk Edebiyatı*, 1982, sy. 104, s. 10-11.
- Kaplan, Mehmet, "Gardiyan İsimli Tiyatro Eseri Üzerine", *Türk Edebiyatı*, 1983, sy. 116, s. 10-11.
- Karacabey, Süreyya, "1940-1960 Yılları Arasında Türkiye'de Yazılan Oyunlara Genel Bir Bakış", *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Sempozyumu, (20-21-22 Kasım 1998)*, 1998, s. 249-261.
- Karadağ, Nurhan, "Halk Evleri ve Halk Odaları Tiyatro Kolları Çalışmaları-1932-1951", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 1988, c. IV, sy. 12, Özel Sayı, s. 1063-1082.
- Karadağ, Nurhan, "Halkevleri Oyun Dağarcığı: 1932-1951", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 1989, c. V, sy. 13, s. 81-122.
- Karakadioğlu, Gülşen, "Ana Hanım Kız Hanım ya da Oyunculuk Tutumu Üzerine", *Türk Dili*, 1982, c. XLIV, sy. 363, s. 188-190.
- Karakadioğlu, Gülşen, "Devlet Tiyatrolarında İntihar İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Türk Dili*, 1982, c. XLIV, sy. 362, s. 126-128.
- Keskin, Yıldırım, "1961'de Tiyatro", *Varlık Yıllığı*, 1962, s. 100-108.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin, "Atatürk'ün Kars'a Gelişi ve Kemalpaşa Oyunu", *Türk Dili*, 1965, c. XV, sy. 170, s. 111-115.
- Kingil, Yüksel, "Tiyatrolarımız", *Yücel*, 1955, c. XXVII/II, sy. 160/7, s. 37-38.
- Kolbek, Ergin, "Sözsüz Oyun ve Türkiye", *Oyun*, 1966, c. III, sy. 2, s. 37-42.
- Kolektif, "Türk Tiyatrosu ve Milli Kültürümüz"(Açık Oturum)", *Türk Edebiyatı*, 1905, sy. 160, s. 10-16.
- Kolukısa, Pınar, "Atatürk' ün Tiyatro Çalışmaları", *Kültür*, 1992, sy. 96, s. 32-35.
- Köklügiller, Ahmet, "Tiyatro Tös", *Varlık*, 1966, sy. 683, s. 10-11.

- Köksal, Ülker, “Çocuk Tiyatrosu ve Çocuk”, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 1991, c. XV, sy. 130, s. 25-28.
- Körükçü, Muhtar, “(Köroğlu) Oyunu Üstüne”, *Türk Dili*, 1961, c. XI, sy. 123, s. 187-189.
- Kudret, Cevdet, “Türk Tiyatrosunun Devirlere Taksimi”, *Varlık*, 1939, c. VII, sy. 133, s. 25-26.
- Kurtuluş, Hilmi, “Bugünkü Türk Tiyatrosu”, *İslâm Medeniyeti*, 1969, c. II, sy. 18, s. 42-45.
- Kurtuluş, Hilmi, “Cumhuriyetin 50. Yılında Türk Tiyatrosu”, *Türk Edebiyatı*, 1973, c. II, sy. 22, s. 35-36.
- Kuruç, Bozkurt, “Atatürk ve Tiyatro”, *Milli Eğitim*, Özel Sayı, 1981, s. 67-68.
- Küçümen, Zihni, “Tiyatromuz ve Sorunları”, *Türk Tiyatrosu*, 1961, c. XXXII, sy. 335, s. 32-39.
- Marlali, Haldun, “Yabancılar Göre Tiyatromuz”, *Devlet Tiyatrosu*, 1966, sy. 34, s. 37-38.
- Mehmet, Nusret, “Epik Tiyatroda Oyun Yazarlığı”, *Kent Oyuncuları*, 1964, c. IV, sy. 17, s. 31-33.
- Meriç, Nezihe, “Tek Kişilik Bir Oyun ‘Sevdican’ [Bir Konuşma]”, *Sanat Olayı*, 1985, sy. 37, s. 18-19.
- Moran, Berna, “‘Bereketli Topraklar Üzerinde’de Pehlivan Ali’nin Ölüm Sahnesi Üzerine Bir Metin İncelemesi”, *Hürriyet Gösteri*, 1990, sy. 112, s. 7-9.
- Mungan, Murathan, “Çocuk Tiyatrosu Üstüne”, *Milliyet Sanat*, 1981, sy. 29, s. 44-46.
- Münir Hayri, “Bugünkü Manasıyla Tiyatro Nedir?”, *Ülkü*, 1934, c. III, sy. 18, s. 432-434.
- Nayır, Yaşar Nabi, “Tragedyaya Çevrilmesinden Korkulan Komedi”, *Varlık*, 1946, c. XV, sy. 306-307, s. 253-254.
- Nayır, Yaşar Nabi, “Bize Lâzım Olan Tiyatro Anlayışı”, *Varlık*, 1945, c. XIV, sy. 286-287, s. 611-613.
- Nesin, Aziz, “Tiyatroda Gerçekçilik”, *Oyun*, 1966, c. III, sy. 1, s. 7-10.
- Nutku, Hülya, “Çocuk Tiyatrosu ve Oyuncu”, *Hürriyet Gösteri*, 1990, sy. 113, s. 74-75.
- Nutku, Hülya, “Türk Tiyatro Politikası”, *Hürriyet Gösteri*, 1989, sy. 103, s. 65-69.
- Nutku, Hülya, “Yargıya Dayanan Oyunlarda Düşünsel Boyut”, *Hürriyet Gösteri*, 1989, sy. 98, s. 43-45.
- Nutku, Hülya, “Tarihsel Dram Kavramı Üzerine”, *Tiyatro Anadolu*, 1991, sy. 3, s. 6-10.
- Nutku, Özdemir, “Söyley’in Oyun Durumuna Getirilmesi ve Sahne Yorumu”, *Türk Dili*, 1977, c. XXXVI, sy. 314, s. 425-438.
- Nutku, Özdemir, “Evcilik Oyunu Üzerinde Sahne Çalışması”, *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1972, c. III, sy. 3, s. 53-73.
- Nutku, Özdemir, “Atom Çağı Tiyatrosu Üzerine Denemeler”, *Türk Dili*, 1967, c. XVI, sy. 192, s. 928-931.
- Nutku, Özdemir, “Ayak Bacak Fabrikası’nda Yerli Özellikler”, *Oyun*, 1966, c. III, sy. 2, s. 19-23.
- Nutku, Özdemir, “Bu Sürenin Yerli Oyunları Üzerine”, *Türk Dili*, 1961, c. X, sy. 116, s. 551-554.
- Nutku, Özdemir, “Çağdaş Tiyatroda İki Gelenek”, *Cep Dergisi*, 1967, c. I, sy. 3, s. 78-82.
- Nutku, Özdemir, “Çağımızın Tiyatrosu”, *Cep Dergisi*, 1966, c. I, sy. 1, s. 97-100.

- Nutku, Özdemir, "Çevre Tiyatrosu", *Son Çağ*, 1962, sy. 10, s. 12-15.
- Nutku, Özdemir, "Çocuk Tiyatrosu Yaşamsal Bir Gereksinimdir", *Varlık*, 1984, c. LI, sy. 919, s. 24-26.
- Nutku, Özdemir, "Eğitimde Çocuk Tiyatrosu", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1985, sy. 120, s. 36-37.
- Nutku, Özdemir, "Gençlik ve Tiyatro", *Yeni Dergi*, 1969, c. V, sy. 56, s. 500-506.
- Nutku, Özdemir, "Müzikli Oyun Üzerine", *Dormen Tiyatrosu*, 1965, c. III, sy. 8, s. 23-25.
- Nutku, Özdemir, "Sanatta Ulusallık ve Tiyatromuz", *Köken*, 1974, sy. 4, s. 5-7.
- Nutku, Özdemir, "Tanzimat'tan Günümüze Türkiye'de Müzikli Oyunlar", *Milliyet Sanat*, 1982, sy. 43, s. 11-15 ve 63.
- Nutku, Özdemir, "Tiyatro Nedir?", *Tiyatro Anadolu*, 1989, c. I, sy. 1, s. 3-9.
- Nutku, Özdemir, "Tiyatro-Toplumbilimi Üzerine", *Türk Dili*, 1980, c. XLI, sy. 344, s. 284-292.
- Nutku, Özdemir, "Tiyatro ve Yazar", *Türk Dili*, 1961, c. X, sy. 115, s. 487-491.
- Nutku, Özdemir, "Tiyatroda Deney", *Şehir Tiyatrosu*, 1984, sy. 440, Özel Sayı, s. 47-48.
- Nutku, Özdemir, "Tiyatromuzun Değişmeyen Sorunları", *Milliyet Sanat*, 1987, sy. 170, s. 20-21.
- Nutku, Özdemir, "Tiyatronun İçeriği ve Seyirciye Yönelişi", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1972, c. III, sy. 3, s. 75-86.
- Nutku, Özdemir, "Türk Tiyatrosunun Ana Sorunu", *Türk Dili*, 1968, c. XVIII, sy. 200, s. 166-171.
- Nutku, Özdemir, "Ulusal Kimlik ve Tiyatro", *Türk Dili*, 1969, c. XX, sy. 216, s. 739-745.
- Nutku, Özdemir, "Yirminci Yüzyıl Tiyatrosunu Geliştiren İlk Adımlar", *Hürriyet Gösteri*, 1985, sy. 50, s. 45-46.
- Oflazoğlu, A. Turan, "IV. Murat ve Tiyatroda Anlam", *Devlet Tiyatrosu*, 1975, sy. 62, s. 1-2.
- Oflazoğlu, A. Turan, "Gelenekten Yararlanma Sorunu", *Türk Tiyatrosu*, 1976, sy. 422, s. 26-32.
- Oflazoğlu, A. Turan, "Her Şeyden Önce Oyun", *Türk Dili*, 1990, c. I, sy. 462, s. 265-267.
- Oflazoğlu, A. Turan, "Tiyatroda Düşüncenin Yeri", *Devlet Tiyatroları*, 1981, sy. 70, s. 80-87.
- Oflazoğlu, A. Turan, "Tiyatroda Evrensellik", *Devlet Tiyatroları*, 1982, sy. 71, s. 22-28.
- Oflazoğlu, A. Turan, "Türkiye'de Oyun Yazarlığının Gelişimi ve Sorunları", *Türk Dili*, 1988, c. LV, sy. 433, s. 7-10.
- Oflazoğlu, A. Turan, "Tarih ve Tiyatro Tarihi Olayların Tiyatro Oyunlarında İşlenişi Üzerine", *Türk Dili*, 1985, c. XLIX, sy. 397, s. 1-14.
- Oflazoğlu, A. Turan, "Tiyatroda Düşüncenin Yeri", *Varlık*, 1971, sy. 765, s. 12-13.
- Okay, Cüneyd, "İlk Çocuk Tiyatrosu Üzerine Notlar", *Toplumsal Tarih*, 1997, c. VII, sy. 40, s. 13-14.
- Okçu, Erdoğan Cemil, "Tiyatrolarımız", *Türk Yurdu*, 1959, c. I, sy. 1 (271), s. 57-60.
- Onay, Yılmaz, "Tiyatromuzun Temel Sorunları Üzerine", *Köken*, 1974, sy. 1-5.
- Ongurlar, Serdar, "Çocuk Tiyatrosu", *Yarın*, 1982, sy. 8, s. 21-22.
- Oral, Zeynep, "Anday'ın Tiyatrosunda Egemenlik Sözde ve Sorgulamada", *Milliyet Sanat*, 1990, sy. 243, s. 10-12.

- Oral, Zeynep, "Kültür ve Sanatımızın Son 20 Yılı/Tiyatro: Her Şeye Rağmen, İyi ki Tiyatro Var", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1992, sy. 296, s. 15-19.
- Oral, Zeynep, "Tiyatro Tarihi", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1986, sy. 138, s. 9-13.
- Oral, Zeynep, "Yaşamı Ölümle Yorumlayan Tiyatro Adamı", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1991, sy. 256, s. 11-12.
- Ortaylı, İlber, "Tiyatroda Tarihi Oyunlar Üzerinde Siyasal Bir Analiz Denemesi", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1976, sy. 7, Özel Sayı, s. 217-232.
- Ozansoy, Halid Fahri, "Bugünün Tiyatrosu ve Naturalizm", *Türk Tiyatrosu*, 1952, c. XXII, sy. 260, s. 4-6, 16.
- Ozansoy, Halid Fahri, "Milli Tiyatro", *Türk Tiyatrosu*, 1959, c. XXIX, sy. 321, s. 33-34.
- Ozansoy, Halit Fahri, "Milli Tiyatro Dâvamız", *Türk Tiyatrosu*, 1959, c. XXVIII, sy. 317-318, s. 13-14.
- Ozansoy, Halit Fahri, "Trajedinin Özel Anlamı", *Türk Tiyatrosu*, 1961, c. XXXII, sy. 331-332, s. 12-16.
- Öngören, Vasıf, "Devrimci Tiyatro Anlayışının Tarihsel Gelişimi", *Forum*, 1969, c. XXII, sy. 366, s. 18-21.
- Özakman, Turgut, "Türk Tiyatrosu ve Atatürk", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 1988, c. IV, sy. 12, Özel Sayı, s. 1045-1062.
- Özakman, Turgut, "Yazarlar ve Tiyatro", *Türk Dili*, 1966, c. XV, sy. 178, s. 745-747.
- Özcan, Mustafa, "Çanakkale Zaferine Dair Bir Piyes Yirmi Sekiz Kanunuevvel", *Millî Kültür*, 1989, sy. 65, s. 86-89.
- Özçelik, Tahir, "Aç Koynunu Ben Geldim İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Milliyet Sanat*, 1981, sy. 22, s. 42-43.
- Özçelik, Tahir, "Çıkılmaz Sokak İsimli Tiyatro Oyunu Üzerine", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1986, sy. 143, s. 46-47.
- Özçelik, Tahir, "Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü Yayınları'nın Dünü ve Bugünü", *Çağdaş Eleştiri*, 1984, c. III, sy. 9, s. 57-61.
- Özçelik, Tahir, "Özenci Tiyatro", *Türk Dili Dergisi*, 1991, c. V, sy. 25, s. 24-25.
- Özçelik, Tahir, "Sabahattin Kudret Aksal'ın Oyun Yazarlığı", *Hürriyet Gösteri*, 1993, sy. 151, s. 34-37.
- Özçelik, Tahir, "Tiyatroda Kişileştirme ve Karakterleştirme", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1987, sy. 176, s. 48-49.
- Özdemir, Nutku, "Tiyatroda Dil ve Tavrı Sorunu", *Türk Dili*, Nutku, 1970, c. XXII, sy. 227, s. 381-384.
- Özdoğan, Nüvit, "Tiyatromuzun Dili", *Kent Oyuncuları*, 1971, c. XII, sy. 46, s. 3-6.
- Özgü, Melahat, "Atatürk'ün Tiyatro Anlayışı", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 50. Yıl Konferansları*, 1976, s. 161-173.
- Özgü, Melahat, "Tiyatro", *Türk Dili*, 1965, c. XIV, sy. 165, s. 613-615.
- Özön, Mustafa, Nihat, "Türk Tiyatrosuna Toplu Bir Bakış", *Türk Dili*, 1966, c. XV, sy. 178, s. 654-673.
- Öztelli, Cahit, "Oyun Tarihimiz İçin Önemli Yitik Bir Eser", *Süleyman Faik Efendi Mecmuası*, c. XXXIII, 1976, sy. 297, s. 431-434.

- Öztelli, Cahit, "Türk Tiyatro Tarihi ile İlgili Notlar", *Ilgaz*, Ankara, 1963, c. II, sy. 20, s. 6-7.
- Pazarkaya, Yüksel, "Ferhat İle Şirin", *Adam Sanat*, 2003, sy. 204, s. 58-74.
- Pazarkaya, Yüksel, "Manzum Oyun Sorunu", *Dost*, 1970, c. XXII, sy. 70, s. 7-12, 14.
- Pekçe, Sibel, "Tiyatro Eleştirisinin Muhalefeti", *Hürriyet Gösteri*, 1990, sy. 114, s. 76-77.
- Pekdemir, Adnan Ziya, "Türk Tiyatrosunun Gelişiminde Meddah-Karagöz-Ortaoyunu", *Ataç*, 1963, c. XVI, sy. 2, s. 15-16.
- Poyraz, Türkân ve Nurnisa Tuğrul, "Tiyatro Bibliyografyası", *Forum*, 1967, c. XX, sy. 313, s. 21-22.
- Saffet, "Dram Sanatı", *Yığın*, İstanbul, 1946, sy. 2, s. 12-13.
- Sağlam, Nuri, "Tanzimat Sonrası Türk Edebiyatında Milli Tiyatro Anlayışı ve *Besa Yahud Ahd-e Vefa* Adlı Piyes", *İlmî Araştırmalar*, 1999, sy. 8, s. 199-207.
- Sancar, Armağan, "Bir Yastıkta Piyesinin Müellifine", *Devlet Tiyatrosu*, 1956, sy. 29, s. 13-14.
- Sanlı, Sevgi, "1980'de Tiyatro", *Gösteri*, 1981, c. I, sy. 2, s. 68-69.
- Sanlı, Sevgi, "İstanbul'da Tiyatrolar", *Hürriyet Gösteri*, 1986, sy. 71, s. 91-94.
- Sanlı, Sevgi, "Tiyatroda Çeviri", *Hürriyet Gösteri*, 1985, sy. 58, s. 36-38.
- Sav, Atılâ, "Altmışıncı Yılında Cumhuriyet Dönemi Oyun Yazarlığımız", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1983, sy. 83, s. 22-25.
- Sav, Atılâ, "Devlet Tiyatrosu'nun Oyun Seçme Çizgisi", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1982, sy. 62, s. 28-29.
- Sav, Atılâ, "Yeni Döneme Girerken Devlet Tiyatroları", *Milliyet Sanat*, 1988, sy. 200, s. 6-10.
- Sav, Ergun, "Tiyatro Terimleri", *Sinema-Tiyatro*, 1960, c. I, sy. 9, s. 11-13.
- Sav, Ömer Atilla, "İnönü ve Tiyatro", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1985, sy. 122, s. 14-15.
- Sedes, İzzet Selâmi, "İstanbul Şehir Tiyatrosu 1940-1941 Temsil Mevsimi", *Perde-Sahne*, 1941, sy. 1, s. 5-8, 21.
- Selek, Hulûsi, "İzmir Şehir Tiyatrosu", *Sahne*, İzmir, 1950, c. I, sy. 1, s. 1.
- Selvi, Seçkin, "1994'te İstanbul Tiyatroları", *Kültür ve Sanat Yılığ*, 1994, s. 155-164.
- Sercan, Mustafa, "Çocuk Tiyatrosu Üzerine Bir Oturum", *Varlık*, 1984, sy. 919, s. 28-32.
- Sercan, Mustafa, "Tiyatroda İnsan Boyutu", *Varlık*, 1983, c. L, sy. 909, s. 26-27.
- Sercan, Mustafa, "Türkiye Tiyatrosu Nasıl Kurtulur", *Varlık*, 1985, c. LII, sy. 932, s. 20-21.
- Sergen, Semih, "Tiyatro ve Gençlik", *Millî Gençlik Kongresi*, (II., Konya, 06.11.1986-08.11.1986), Konya, 1988, s. 123-131.
- Sergen, Semih, "Türk İnsanı Anlatan Her Oyun Millidir (Bir Söyleşi)", *Millî Eğitim*, 1990, sy. 102, s. 44-47.
- Seven, Aşkın Candan, "Tiyatroda Yeni Eğilimler 2", *Yeni Boyut*, 1984, c. III, sy. 19, s. 27-29.
- Seven, Aşkın Candan, "Türk Tiyatrosunda Oyunun Biçimsel Özellikleri", *Çağdaş Eleştiri*, 1984, c. III, sy. 2, s. 42-47.
- Sevengil, Refik Ahmet, "Sahne Dışındaki Oyun", *Ulus*, 1953, c. XXXIII, sy. 11445, s. 6-7.
- Sevin, Nurettin, "Cumhuriyet Devrinde Türk Tiyatrosu", *Ar*, Ekim 1938, sy. 22, s. 10-11.
- Sevin, Nurettin, "Tiyatro Tenkidi", *Tiyatro*, İzmir, 1949, sy. 29, s. 3-4.

- Sevin, Nurettin, "Turandot Operasının Konusu Bir Türk Masalından Alınmıştır", *Devlet Operası*, 1960, c. II, sy. 10, s. 37, 39 ve 41-45.
- Sevinçli, Efdal, "Türk Tiyatrosunda Kadın Oyuncu Sorununa Bir Yaklaşım", *Çağdaş Eleştiri*, 1985, c. IV, sy. 6, s. 32-39.
- Sırrı, Nahit, "Muharrir", *Varlık*, 1933, c. II, sy. 22, s. 348-349.
- Siyavuşgil, Sabri Esat, "Bugünün Tiyatrosu", *Yeni Sabah*, 1952, c. XIII, sy. 5091, s. 2.
- Siyavuşgil, Sabri Esat, "Tiyatro ve Siyaset", *Yeni Sabah*, 1952, c. XIII, sy. 5050, s. 2.
- Sokullu, Sevinç, "Cevat Fehmi Başkut'un Oyunlarına Komedi Açısından Bir Bakış", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1972, c. III, sy. 3, s. 41-52.
- Sözer, Önay, "Tiyatro Üzerine Varsayımlar", *Yeditepe*, 1959, sy. 170, s. 4, 6.
- Sun, Muammer, "Bölge Tiyatroları Üstüne Bu Yol Çıkılmaz", *Oyun*, 1964, sy. 11, s. 15-18.
- Sümer, Adalet, "Tiyatroda Bütünlük", *Devlet Tiyatrosu*, 1954, sy. 15, s. 19-20.
- Sümer, Dinçer, "Doğu Anadolu ve Tiyatro", *Doğu Anadolu'nun (Sosyal-Kültürel ve İktisadi) Meseleleri Sempozyumu, (Tunceli, 13.05.1985-15.05.1985)*, 1990, s. 95-100.
- Sümer, Dinçer, "Gelişen Türk Tiyatrosu", *Yeni Orta Öğretim*, 1964, sy. 4, s. 33-35.
- Sümer, Güner, "Ayak Takımı Arasında", *Kent Oyuncuları*, 1972, c. XII, sy. 48, s. 47-49.
- Şahin, Hilmi Zafer, "Selim Nüzhet Gerçek'in Tiyatro Dünyası", *Çağdaş Eleştiri*, 1984, c. III, sy. 10, s. 44-52.
- Şahinbaş, İrfan, "Bedrettin Tuncel ve Tiyatro", *Devlet Tiyatroları*, 1981, sy. 70, 05, 06, 2001.
- Şahinbaş, İrfan, "Köşebaşı", *Türk Tiyatrosu*, 1969, c. XXXIX, sy. 384, s. 4-7.
- Şardağ, Rüştü, "Tiyatro Tehlikede mi?", *Varlık*, Haziran 1939, c. VII, sy. 143, s. 360-361.
- Şazı, Azize, "Yeni Tiyatro Müelliflerimiz", *Mektep*, Ocak 1932, c. I, sy. 6, s. 4-16.
- Şenbay, Nüzhet, "Tiyatro Sözlüğü", *Devlet Tiyatrosu*, 1959, sy. 4, s. 27-28, 30, 32, 34 ve 36.
- Şener, Sevda, "Adalet Ağaoğlu'nun Yeni Bir Oyunu 'Çok Uzak Fazla Yakın'", *Hürriyet Gösteri*, 1991, sy. 132, s. 24-26.
- Şener, Sevda, "Aynaroz Kadısı'nın Hiciv Yönü", *Türk Tiyatrosu*, 1969, c. XXXIX, sy. 381, s. 5-7.
- Şener, Sevda, "Cumhuriyet Dönemi Tiyatrosunun Bir Aydın Yazarı: Sedat Veyis Örnek", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1993, sy. 10, s. 27-36.
- Şener, Sevda, "Çocuk ve Tiyatro [ve Konunun Tartışması]", *TRT Çocuk Yayınları Semineri, (Antalya, 26-28.10.1979)*, 1980, s. 276-279 ve 304-309.
- Şener, Sevda, "Çoğunluğun Yazarı Musahipzade Celâl", *Sinema-Tiyatro*, 1959, c. I, sy. 7, s. 19-20.
- Şener, Sevda, "Dramatik Dönemeçler", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 87, s. 42-45.
- Şener, Sevda, "Oktay Rifat Tiyatrosundan Örnek Yağmur Sıkıntısı", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 92, s. 90-93.
- Şener, Sevda, "Tiyatro Eserlerimizde Kadın İmajı", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1990, c. XXXIII, sy. 1-2, s. 467-475.
- Şener, Sevda, "Tiyatro Türünde Ürün Veren Yazarlar", *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Sempozyumu, (20-21-22 Kasım 1998)*, 1998, s. 103-130.

- Şener, Sevda, "Tiyatro'da Kadın" *Cumhuriyet ve Kadın*, (6-7-8 Kasım 1998), 1999, s. 107-112.
- Şener, Sevda, "Tiyatro'da Kahraman", *Adam Sanat*, 1988, sy. 32, s. 59-62.
- Şener, Sevda, "Tiyatroda Modernin Eksiklerini Postmodern Gideriyor", *Hürriyet Gösteri Eki*, 1990, sy. 120, s. 30-32.
- Şener, Sevda, "Türk Tiyatrosunda Tarihsel Oyunlar", *Türk Dili*, 1982, c. XLIV, sy. 363, s. 187-188.
- Şensoy, Ferhan, "Tiyatro ve Tiyatro Çalışmaları Üzerine Bir Konuşma", *Yarın*, 1985, sy. 45, s. 27-28.
- Şevket, Haluk, "Çağdaş Tiyatro Eğitime Yapısalcı Bir Yaklaşım", *Türk Tiyatrosu*, 1978, sy. 424, s. 19-23.
- Şevket, Haluk, "Profesyonel Anlayışla Ters Düşse de Ülkemizde Amatör Tiyatro Toplulukları Üzerine", *Hürriyet Gösteri*, 1983, c. III, sy. 26, s. 74-75.
- Taner, Haldun, "Tiyatro'nun Kırk Yılı Bir Konuşma", *Hürriyet Gösteri*, 1986, sy. 67, s. 34-35.
- Taner, Haldun, "Tiyatromuzun En Büyük Eksiği", *Tiyatro*, 1963, s. 13-14.
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, "Sahnenin Dışındakiler", *Batı Edebiyatları Araştırma Dergisi*, 1981, sy. 5-6, Özel Sayı, s. 71-81.
- Taran, Hüsnü Zafer, "Tiyatro Tenkidi ve Muvaffak İhsan Goran", *Yurd Üniversiteliler Dergisi*, 1946, c. VIII, sy. 2, s. 9-10.
- Taşer, Suat, "Tiyatro Lüks Değil, Hayatı Bir İhtiyaçtır", *Tiyatro*, İzmir, 1949, sy. 29, s. 1-2.
- Taşer, Suat, "Tragedya ve Komedyaya", *Devlet Tiyatrosu*, 1952, sy. 6, s. 28-29.
- Tecer, Ahmet Kutsi, "Karagöz ve Kuklaya Ait Kısa Notlar", *Türk Folklor Araştırmaları*, 1959, c. V, sy. 119, s. 1917-1921.
- Temur, Mustafa, "84'de Tiyatro", *Türk Edebiyatı*, 1985, sy. 136, s. 40-42.
- Tilgen, Kâzım, "Türk Tiyatrosu", *Yeni Adam*, 1939, c. V, s. 235, s. 12-13.
- Toros, Ahmetcan, "Toplumcu Tiyatro Üzerine", *Varlık*, 1985, c. LIII, sy. 935, s. 6-9.
- Tör, Vedat Nedim, "Büyük Terbiyeciler Tiyatro", *Küçük Sahne*, 1955, sy. 20, s. 4-5.
- Tör, Vedat Nedim, "Tiyatro Bolluğu", *Kent Oyuncuları*, 1964, c. IV, sy. 18, s. 9-10.
- Tör, Vedat Nedim, "Üç Kişi Arasında", *Varlık*, 1937, c. V, sy. 99, s. 430-432.
- Tözem, Kemal, "Tiyatro Tartışmaları Dolayısıyla", *İleri Yurt Kültür Dergisi*, 1945, sy. 3, s. 5-6.
- Tuğcu, Nemika, "Tiyatro Hayattır", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1994, sy. 329, s. 25-26.
- Tunalgil, Baha Galip, "Sanatta Bilim Kuramı Açısından Tiyatro Yazarlığı Üstüne Düşünceler", *Ataç*, 1963, c. I, sy. 9, s. 23-25.
- Tunalı, Yağmur, "'Eğitici Tiyatro Fikri Etrafında"', *Millî Kültür*, 1981, c. III, sy. 1, s. 53-54.
- Tuncay, Murat, "Cumhuriyet Dönemi'nin Oyun Dili Tartışmalarına Toplu Bakış", *Çağdaş Eleştiri*, 1983, c. II, sy. 2, s. 38-53.
- Tükel, Selma, "İlk Gününden Bugüne Tiyatro Ödülleri", *Hürriyet Gösteri*, 1984, sy. 41, s. 40-41.
- Tükel, Selma, "Yerli Oyun", *Hürriyet Gösteri*, 1983, c. III, sy. 31, s. 24-25.
- Türkay, Osman, "Yeni Tiyatro Üstüne Düşünceler", *Varlık*, 1970, sy. 751, s. 26-27.

- Uçar, Burak Mikail, "Bir Oyunu Yorumlamak", *Hürriyet Gösteri*, 1999, sy. 209, s. 70-71.
- Uçar, Burak Mikail, "Tiyatro Kitaplığı", *Kitaplık*, 1999, sy. 35, s. 288-289.
- Uçarer, Dikmen Gürün, "Uyumsuz Tiyatro'nun Sonu mu?", *Milliyet Sanat*, 1988, sy. 192, s. 21-22.
- Uçarer, Dikmen Gürün, "Alternatif Tiyatro Üstüne Notlar", *Sanat Dünyamız*, 1999, sy. 72, s. 79-85.
- Uçarer, Dikmen Gürün, "Tiyatroda Yeni Arayışlar ve Eleştirinin Eleştirisi Zehra İpşiroğlu'nun Tiyatroda Yeni Arayışlar ve Eleştirinin Eleştirisi Adlı Kitapları Üzerine", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1992, sy. 293, s. 52-53.
- Uraz, Ulvi, "Oyun Dili", *Türkçe*, 1961, sy. 19, s. 1, 8.
- Ünal, Ata, "Ezilenlerin Tiyatrosu", *Mimesis Tiyatro/Çeviri*, 1999, sy. 7, s. 189-232.
- Ünlü, Özcan, "Tiyatroda 'Yerli' Yarış", *Türk Edebiyatı Dergisi*, 2002, sy. 348, s. 72-74.
- Ünsal, Muallim Behçet, "San'at Bir Oyundur", *Arkitekt*, 1951, c. XXI, sy. 3-4, s. 93 ve 115.
- Vedad Arifi, "Tiyatroda Lisan", *Millî Mecmua*, 1924, c. I, sy. 27, s. 441-442.
- Vedad Arifi, "Zabıta ve Tiyatro", *Millî Mecmua*, 1924, c. I, sy. 25, s.404-406.
- Yalçın, Alemdar, "Tiyatromuz, Fikir ve Sanatta Hareket", 1972, sy. 84, s. 26-28.
- Yalçın, Emre, "Cumhuriyet Döneminin İlk Lirik Sahne Eseri: Özsoy Operası", *Toplumsal Tarih*, 1995, c. IV, sy. 24, s. 41-47.
- Yavuz, Kemal, "Reşat Nuri ve Tiyatromuz", *Türk Edebiyatı Dergisi*, 2000, sy. 325, s. 33-35.
- Yenersu, Işık, "Tiyatro Yaşama Biçimi Olmalı: Bir Konuşma", *Hürriyet Gösteri*, 1988, sy. 88, s. 94-96.
- Yenişehirlioğlu, Şahin, "İki Kişilik Oyun", *Adam Sanat*, 1986, sy. 3, s. 70-74.
- Yesari, Afif, "Düşünce Tiyatrosu", *İnsan ve Dünya*, 1958, c. I, sy. 3, s. 25-27.
- Yesari, Mahmut, "Bilgisiz Münekkitler", *Perde ve sahne*, 1944, sy. 27, s. 4-5 ve 22.
- Yesari, Mahmut, "Tiyatro Hatıraları Bir Tenkit Kurbanı", *Yeni Gün*, 1939, sy. 15, s. 12-13.
- Yönetken, Halil Bedi, "Yunus Emre Oratoryosu", *Devlet Tiyatrosu*, 1953, s. 18-20.
- Yula, Özen, "Tiyatroda Modern/Postmodern", *Birikim*, 1994, sy. 64, s. 61-68.
- Yüksel, Ayşegül, "1923-1993 Mehmet Baydur'un Tiyatrodaki İlk On Yılı", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1993, sy. 309, s. 32-34.
- Yüksel, Ayşegül, "1960'lardan İkininlere Tiyatro Edebiyatımıza Katkılar", *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Sempozyumu, (20-21-22 Kasım 1998)*, 1998, s. 340-351.
- Yüksel, Ayşegül, "1980'lerin Eşiğinde Tiyatromuz", *Bilim ve Sanat*, 1981, sy. 5, s. 37-39.
- Yüksel, Ayşegül, "1982'de Tiyatromuz", *Bilim ve Sanat*, 1983, sy. 25, s. 22-23.
- Yüksel, Ayşegül, "1987-88 Döneminde Tiyatromuz: Hem Toplumdan Uzak Hem de Toplumun Aynası", *Bilim ve Sanat*, 1988, sy. 90, s. 53-55.
- Yüksel, Ayşegül, "Anday'ın Tiyatro Söylemi", *Varlık*, 1995, c. LXII, sy. 1052, s. 57-58.
- Yüksel, Ayşegül, "Cumhuriyet'in 70. Yılında Tiyatromuz", *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 1993, sy. 10, s. 23-26.
- Yüksel, Ayşegül, "Hareketi Çok Bereketi Az Bir Tiyatro Yılı", *Hürriyet Gösteri*, 1985, sy. 50, s. 77-78.
- Yüksel, Ayşegül, "Hüzünü Gülmeceyle Damıtan Bir Tiyatro Ozanı ya da Mehmet Baydur", *Tiyatro Anadolu*, 1989, c. I, sy. 1, s. 60-61.

- Yüksel, Ayşegül, "Tiyatro Yazarı Oktay Rifat. Günümüz Toplumuna Işık Tutan Oyunlar", *Milliyet Sanat*, 1988, sy. 191, s. 6-7.
- Yüksel, Ayşegül, "Tiyatro Yazarı, Tiyatro Kuramcısı ve Uygulayıcısı, Tiyatro Öğretmeni: Haldun Taner", *Milliyet Sanat Dergisi*, 1986, sy. 144, s. 9-11 ve 57.
- Yüksel, Ayşegül, "Tiyatromuzun 1985'i: Duraklama Sürüyor", *Hürriyet Gösteri*, 1986, sy. 62, s. 19-20.
- Yürük, Ali, "Türkiye'de Tiyatro Kavgası", *Hisar*, 1978, c. XVIII, sy. 172, s. 26-27.
- Ziya, İlhan, "Bizde Tiyatro Mefhumu", *Görüşler*, Ekim 1939, sy. 21-22, s. 28-30.
- Zobu, Vasfi Rıza, "Bize Niçin Düşman Olurlar? Telif Eser Davasının İçyüzü", *Perde-Sahne*, 1944, sy. 13, s. 3.
- Zobu, Vasfi Rıza, "Tiyatro Hatıraları, 36-38", *Türk Tiyatrosu*, 1963, c. XXXII-XXXIII, sy. 346-349.

Theater in Turkish Literature: The Republican Era

Müzeyyen BUTTANRI

Abstract

The aim of this article is to examine and to gather the studies on theatre conducted between 1923 and 2006. As a form of art, which is in close interaction with life, theatre is affected by every social event. Since it is not possible to separate theater works from theatrical literature, the theatrical literature of the specified period has been briefly summarized together with the theatrical events. After a brief introduction of the reference books of the literature of Turkish theatrical literature covering the Republican period, the writings, books and scientific research dealing with the problems of our theatrical literature of the Republican era have been integrated and listed alphabetically. The variety and the amount of the data, however, have led this article to be able to relate to only a selected literature.

Key Words: Republican Theatre, Bibliography of Turkish Theatre, Contemporary Turkish Theatre Writers, Metin And, Özdemir Nutku

Türk Edebiyatında Tiyatro: Cumhuriyet Devri

Müzeyyen BUTTANRI

Özet

Bu makalede 1923-2006 yılları arasında tiyatro edebiyatı üzerine yapılan çalışmaları ve yayınları incelemeye ve bir araya getirmeye çalıştık. Hayatı yakından takip eden bir sanat olan tiyatro, toplumsal her olaydan etkilenmiş ve ürünlerini buna göre ver-

miştir. Bu nedenle tiyatro hayatımız ile tiyatro edebiyatımızı birbirinden ayırmak mümkün olmadığı için bu yılları kapsayan tiyatro edebiyatı, yazımızın girişinde tiyatro olayları ile birlikte kısaca özetlenmiştir. Cumhuriyet dönemi kapsayan Türk tiyatro edebiyatı literatürünün başlıca kaynak kitapları kısaca tanıtıldıktan sonra Cumhuriyet dönemine ait tiyatro edebiyatımızın sorunlarını içeren yazılar, çıkan kitaplar ve bilimsel araştırmalar bu yazıda bir araya getirilmeye çalışılmış ve alfabetik sıraya göre listelenmiştir. Ancak verilerin çok olması nedeniyle seçme bir literatür meydana getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet tiyatrosu, Türk Tiyatro Bibliyografyası, Çağdaş Tiyatro Yazarları, Metin And, Özdemir Nutku.